

Mesačník Nitra – september 2005

EDITORIAL

Náš abecedár

Na čestnom mieste v našej knižnici sa nachádza Abecedár pre ľudové školy, ktorý v roku 1941 napísal a zostavil vtedajší minister školstva a národnej osvety Jozef Sivák. Oproti iným knihám je to útla, iba 95 stranová knižka, ale pre mňa a moju manželku je to hotový poklad. Dostali sme ho do rúk, keď sme 1. septembra 1945 prvýkrát zasadli do lavíc vtedajšej štátnej ľudovej školy, aby sme sa z neho učili písmená od i až po q, skladali z nich prvé slová, vety a napokon čítali jednoduché básničky a texty. Abecedár a kameninová tabuľka s grifíkom na písanie boli v tých časoch základným obsahom našich plátených tašiek. Na konci prvého ročníka sme abecedár dostali na pamiatku od učiteľa, ktorý musel odísť zo školstva. Viac sme o ňom nepočuli. Uplynulo niekoľko rokov a my sme sa až o odstupom času dozvedeli, že podobne ako náš abecedár zo obdobia Slovenského štátu, aj náš učiteľ bol ideologicky nevhodný. S abecedárom to bolo jednoduché, na začiatku roka z neho vytrhli slovenský znak. Učiteľa ale museli „vytrhnúť“ z učiteľstva, aby už nikdy nezasadol za školské harmónium a neučil deti také piesne ako Hej, Slováci, či Sadaj slnko sadaj... Nová doba predsa nepotrebovala starú hymnu ani to, aby sa rýchlo zvečerievalo. Náš abecedár prekonal aj tieto horšie časy a ostal nám ako trvalá hodnota a spomienky na naše detstvo. Prvého septembra do neho vlepíme aj chýbajúci slovenský znak. Mikuláš Gál

1.strana

Poďakovanie kardinálovi Jánovi Chryzostomovi Korcovi

Symbol nezlomnej viery

Poďakovanie za celoživotné pôsobenie Jánovi Chryzostomovi kardinálovi Korcovi vyslovili aj predstavitelia nitrianskej samosprávy. Primátor Nitry Ferdinand Vítek adresoval kardinálovi osobný list: „Pre obyvateľov Nitry i celého Slovenska ste sa stali symbolom nezlomnej viery, vnútornej sily, statočnosti a múdrosti cností, vďaka ktorým sa v mnohých myšliach spája Vaše meno s obdivom, úctou a dôverou. Nesmierne si vážim Vaše zanieťenie, s ktorým ste počas pôsobenia na poste nitrianskeho sídelného biskupa svätily nových kňazov a kostoly, Vašu bohatú literárnu činnosť i osobný podiel na začatí rekonštrukcie Nitrianskeho hradu, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou, napísal v poďakovaní primátor mesta Nitry Ferdinand Vítek.

„V zložitom období po roku 1989 ste dokázali duchovne obrodiť slovenskú spoločnosť a obnoviť významné postavenie Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku. Nitránia, ale i celé Slovensko, spájajú Vaše pôsobenie hlavne s obnovením Kňazského seminára svätého Gorazda v Nitre, vysvätením 221 kňazov, posvätením 90 nových kostolov a postupnou rekonštrukciou Nitrianskeho hradu. Mimoriadny rešpekt a uznanie ste si získali aj v Rímskej kúrii ako člen troch diskastérií a Pápežskej rady pre kultúru. Skutočnosť, že od Vašej abdikácie až do jej prijatia Svätým Otcem uplynulo viac ako šesť rokov, svedčí o tom, že nebolo ľahké nájsť vhodnú osobnosť, ktorá by bola dôstojným pokračovateľom vo Vašom diele,“ uvádza sa v liste predsedu NSK Milana Belicu.

Obaja predstavitelia samosprávy zaželali Jánovi Chryzostomovi Korcovi pevné zdravie a veľa duševných a fyzických síl v oddanej duchovnej službe cirkvi a národu. Ján Chryzostom kardinál Korec vysvätil 16. júla v katedrálom chráme svätého Emeráma Viliama Judáka, ktorý sa tak stal novým nitrianskym biskupom. (rm)

2.strana

Zo zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Nitre
Mestská doprava musí byť hospodárnejšia

Na júnovom zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Nitre poslanci prerokovali správu o výsledku následnej finančnej kontroly č. 4/2005 hospodárenia v príspevkovej organizácii Mestské služby Nitra, ktorú vzali na vedomie a hlavnému kontrolórovi nariadili vykonať kontrolu plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov k 31.12. Poslanci hovorili aj o služobných cestách primátora mesta, zástupcu primátora a poslanca dlhodobo uvoľneného pre výkon funkcie. Hovorilo aj o výsledku následnej finančnej kontroly č. 2/2005 – hospodárenie s finančnými prostriedkami a dodržiavanie VZN č. 2/1997 o správe a prevádzkovaní cintorínov v príspevkovej organizácii Mestské služby Nitra – Správa cintorínov. Zastupiteľstvo prerokovalo návrh na riešenie mestskej autobusovej dopravy v Nitre. Schválili riešenie mestskej autobusovej dopravy v Nitre v zmysle predloženého návrhu na základe postupnosti krokov riešenia MAD a stanovili výšku odmeny 600 tis. Sk každému uchádzačovi, ktorého návrh splní kritériá vyhlásené v súťaži a ktorý bude schválený súťažnou komisiou MsZ schválili nový výmer podľa predloženého návrhu s účinnosťou od 1.9.2005 vrátane nasledovných schválených zmien. Cena jednorazového cestovného lístka sa nezmení a zostáva 16 Sk, výška zľavneného lístka cez čipovú kartu bude 12 Sk, darcovia krvi držiteľia zlatej a diamantovej Jánskeho plakety ako aj dôchodcovia vo veku nad 70 rokov, držiteľia preukazov ZŤP budú cestovať za 2 Sk.

V rámci odstránenia havárie chladiaceho zariadenia na Zimnom štadióne bolo schválené zakúpenie chladiaceho agregátu z prostriedkov HK Nitra, a. s. a zvýšenie kapitálovej dotácie v roku 2005 pre SŠaRZ vo výške 600 tis. Sk z rezervného fondu. Zastupiteľstvo schválilo model finančného krytia energií, športové kluby. Vedúcemu oddelenia správy majetku nariadilo vypracovať do 13. 12. t. r. zmluvu o odovzdaní a prevzatí do správy medzi Mestom Nitra a SŠaRZ na objekty FK Janíkovce, Slovan Dražovce, ŠK FK D. Krškany, TJ Slovan Kynek. Riaditeľovi príspevkovej organizácie SŠaRZ nariadilo zabezpečiť do 1.1.2006 odovzdanie a prevzatie meracích zariadení (plyn, elektro, voda) zo SŠaRZ na HKmN a FCN, upraviť jestvujúce zmluvné vzťahy medzi SŠaRZ a športovými klubmi, tak aby športové kluby boli povinné zriadiť si samostatný dotačný účet, ktorý bude výhradne slúžiť len k financovaniu energií, upraviť jestvujúce zmluvné vzťahy medzi SŠaRZ a športovými klubmi, tak aby bol zmluvne určený spôsob každoročného určovania výšky prostriedkov poskytovaných k úhrade energií a platobné podmienky.

Mestské zastupiteľstvo v Nitre splnomocnilo primátora mesta Nitry F. Víteka na poskytovanie finančných príspevkov na riešenie zreteľa hodných situácií obyvateľov mesta do výšky schválených finančných prostriedkov v rozpočte mesta Nitry.

Poslanci sa uzniesli na vydaní dodatku č. 9 k VZN č. 2/1995 o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov na území mesta Nitry podľa predloženého návrhu

Mestské zastupiteľstvo schválilo návrh Dodatku č. 1 k VZN č. 4/2003 o poskytovaní opatrovateľskej služby mestom Nitra, o spôsobe určenia a výške úhrady za túto opatrovateľskú službu podľa predloženého návrhu. Schválilo návrh dodatku č. 5 k VZN č. 4/2001 o podmienkach pridelovania a bývania v bytoch určených na nájom pre obyvateľov mesta postavených s podporou štátu a uznieslo sa na vydaní Dodatku č. 5 k VZN č. 4/2001 o podmienkach pridelovania a bývania v bytoch určených na nájom pre obyvateľov mesta postavených s podporou štátu podľa predloženého návrhu.

Mestské zastupiteľstvo sa uznieslo na vydaní VZN o určení názvu ulice v časti mesta Nitra – Dražovce, ktorá sa bude volať Hrabová ulica. Ďalšia nová ulica vznikla v časti mesta Diely, Klokočina, Kynek, Mlynárce. Jej nový názov bude Furmanská ulica. Na Kyneku budeme mať Rulandskú ulicu. Poslanci súhlasili s vyradením zariadenia školského stravovania ZŠ Petzvalova, Nitra, zo siete škôl a školských zariadení MŠ SR k 31.12.2005

Súhlasili aj s vyradením MŠ – Wilsonovo nábrežie 56, Nitra, MŠ na Špitálskej ulici 1 a ich zariadení školského stravovania zo siete škôl a školských zariadení MŠ SR ku dňu 30.6.

Poslanci súhlasili so zmenou delegovaného zástupcu MsZ do Rady školy v ZŠ Na Hôrke v Nitre a vzalo na vedomie odstúpenie Petra Madleňáka z tejto funkcie. Delegovanou zástupkyňou sa stala Mária Molnárová. Prerokovali a zároveň schválili zabezpečenie

spolufinancovania mesta Nitra v projekte „Budovanie priemyselného parku Nitra – sever“ vo výške 5 % z celkových oprávnených nákladov, t.j. 16 mil. Sk z vlastných zdrojov. Poslanci ďalej prerokovali, ale nesúhlasili s návrhom zmeny Územného plánu mesta Nitry. Návrh sa vrátil predkladateľovi so žiadosťou o komplexné koncepčné riešenie návrhu zmeny ÚP celého dotknutého územia a jeho predloženie na najbližšie riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva. Schválili použitie peňažného fondu „Fond rekultivácie skládky Katruša“ na zabezpečenie aktualizácie PD skládka odpadov Katruša – uzavretie a rekultivácia vo výške 50 000,- Sk. Súhlasili s dlhodobým prenájmom nebytových priestorov v ZŠ Krčméryho, časť školskej jedálne o výmere cca 250 m² pre Centrum vzdelávania ANIMUS, s.r.o., ul. Sv. Michala 4, Levice na dobu určitú 5 rokov za 250,- Sk/m²/rok spolu s úhradou energií a ostatných nákladov. Ďalšia časť školy o výmere 550 m² pôjde za rovnakých podmienok do prenájmu pre Súkromnú základnú umeleckú školu a Súkromné tanečné konzervatórium so sídlom Murániho 34, Nitra na dobu určitú 5 rokov.

Ďalej bol schválený návrh na odovzdanie technického zhodnotenia majetku Mesta Nitry do správy mestskej organizácie Správa športových a rekreačných zariadení mesta Nitry Úprava mestského kúpaliska v Nitre - I. etapa a to stavebné objekty: bazény: rekreačný a plavecký, kanalizačná prípojka, vnútroareálové pripojenie pitnej vody a prevádzkové súbory: PS 1 - Technológia, úpravne bazénovej vody, PS 2 - Technologická elektroinštalácia do správy mestskej organizácie Správa športových a rekreačných zariadení mesta Nitry. Hodnota diela je 17 813 773,40 Sk.

Schválený boli aj žiadatelia z poradovníka na 3-izbové byty postavené s podporou štátu pre obyvateľov mesta postavených s podporou štátu zostaveného v zmysle VZN č. 4/2001 pre Mgr. Alenu Balážikovou, Renátu Pechníkovú, Petru Ballangovú a pre Róberta Maťa.

Poslanci prerokovali a schválili zabezpečenie spolufinancovania mesta Nitra k projektu „Budovanie priemyselného parku Nitra – sever“ vo výške 5 %

z celkových oprávnených nákladov, t.j. 16 mil. Sk z vlastných zdrojov.

Ľudmila Synaková

3.strana

Klientske centrum

V pondelok 12. septembra na mestskom úrade otvoria klientske centrum, ktoré urýchli vybavovanie ich záležitostí, keď v niektorých prípadoch to bude aj na počkanie. Už počas letných mesiacov sa na prízemie budovy do jej ľavého krídla presťahovala matrika, je tu situovaná evidencia obyvateľstva, sociálne oddelenie a stavebný poriadok. Svojich referentov by tu malo mať aj oddelenie komunálnych činností, finančný odbor, správa majetku a odbor strategických činností. Zmyslom klientskeho centra je, aby občania nemuseli blúdiť po dlhých chodbách úradu a po dverách hľadať menovky kompetentných osôb. V niektorých jednoduchších záležitostiach (napr. známky pre psov, drobný predaj tovaru, atď.) budú vedúci pracovníci delegovať svoje právomoci na referentov, aby mohli v ich mene konať a podpisom tieto veci povoliť. Už v auguste prešiel podstatnými zmenami aj vstupný vestibul úradu. Nad okienko informátorov umiestnili veľkoplošnú obrazovku, na ktorej sa premietajú vždy aktuálne údaje. Pred budovu úradu inštalovali novú úradnú tabuľu, aby občania mohli nepretržite nahliadnuť na rôzne rozhodnutia Mesta Nitry.

Ľudmila Synaková

Na linke Brusel Moskva

Na Letisku M. R. Štefánika v Bratislave ešte koncom júna slávnostne posvätili a pokrstili lietadlo spoločnosti Slovenské aerolínie a.s., ktoré dostalo meno po našom meste – Nitra. Slovenské aerolínie a.s. týmto aktom pokračujú v tradícii pomenovania lietadiel podľa slovenských miest. Meno po našom meste si vybrali preto, že - ako zdôraznil hovorca Arpad Agocs, Nitra je významným historickým a kultúrnym centrom Slovenska a jej obyvatelia patria k obdivovateľov letectva a lietania. Úlohu krstného otca prijal primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek. Lietadlo posvätila Jeho Excelencia Mons. František Rábek, ordinár ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR.

Lietadlo Fokker100 je prvým lietadlom tohto typu na Slovensku. Ide o moderný 100 miestny jet, ktorý bude využívaný najmä na pravidelných linkách do Moskvy a do Bruselu. Dolet lietadla do vzdialenosti 1 900 km zabezpečujú dva Rolls Royce motory. Maximálna vzletová váha lietadla je 44.5 t a rozpätie krídla 35.3. **Ľudmila Synaková**

Kto bude náčelníkom MsP?

Po štrnástich rokoch pôsobenia vo funkcii náčelníka sa Ing. Igor Ziman rozhodol odísť z tohto postu. Pred odchodom prevzal od zástupcu primátora Františka Baláža ďakovný list, v ktorom predstavitelia mesta oceňujú jeho zásluhy na tom, že Nitra mala jednu z najlepších mestských polícií na Slovensku a z iných miest sa k nám chodili učiť. „Máte zásluhu na tom, že MsP v Nitre nebola ovplyvňovaná nežiadúcimi spoločenskými skupinami. Vo vašej osobe bola záruka a som presvedčený, že Nitra vašim odchodom stráca schopného náčelníka. Od 1. augusta je vedením poverený Miloš Hajnovič, ktorý bol od roku 1995 do roku 2003, vedúcim policajného okrsku na sídlisku Chrenová. Toho času sa venoval objasňovaniu. V zmysle zákona musí náčelníka scjvíliť mestské zastupiteľstvo. Návrh na

kandidáta by mal primátor predložiť na rokovanie mestského zastupiteľstva, ktoré sa uskutoční v septembri.

Ľudmila Synaková

4.strana

Dni Nitranov – kolotoč zábavy a prekvapení

Organizátorov poriadne potrápilo počasie. S obavami dvíhali zrak k mrakom a prosili nebesá o zhovievavosť. Ich prosby nebo napokon vyslyšalo a – radosť z letného počasia mali návštevníci pestrého programu, ktorý pri príležitosti Dňa Nitranov a sviatku Nitra, milá Nitra starostlivo nachystal veľký tím organizátorov na čele s oddelením kultúry a športu Mestského úradu v Nitre.

Sviatok sa niesol v duchu Pribinových slávností, venovaných 1177. výročiu vysvätenia prvého kresťanského chrámu na našom území. V hradnej katedrále sa konala svätá omša, po ktorej na Pribinovom námestí odhalili pamätnú tabuľu venovanú kniežaťu Pribinovi. Na Svätoplukovom námestí sa na týchto pár dní rozložili aj jarmočníci, ktorí tu prezentovali tradičné remeselnícke techniky ako hrnčiarstvo, drotárstvo, košíkárstvo, rezbárstvo, strieľali z kuší a razili pamätne mince.

V areáli kasární pod Zoborom bola pripravená prehliadka archeologického náleziska základov kostolíka z 9. storočia (podrobnosti prinesieme v ďalšom čísle). Obrovským zážitkom pre účastníkov bola staroslovienska hostina, o ktorú sa postaralo Tovarišstvo starých bojových umení a remesiel. Z nespočetného množstva kultúrnych programov si diváci pochvaľovali koncerty populárnych skupín, melódie z muzikálov v podaní hercov Divadla A. Bagara, ukážky bojových umení raného stredoveku či veľkolepú nočnú divadelnú show s názvom Pribina, knieža Nitavy, odohrávajúcu sa na veľkomoravskom opevnení, ktoré podľa scenára vybudovali uprostred Svätoplukovho námestia. Za viac ako hodinovou divadelnou kompozíciou, v ktorej dominovalo svetlo reflektorov, tma, oheň a voda napustená do fontány, prispôsobenej ako jazero, stál veľký tím tvorcov na čele s režisérom Petrom Oravcom a niekoľko desiatok profesionálnych i amatérskych hercov.

Pešia zóna ožila historickými sochami – živými ľuďmi odetými do odevu z obdobia Veľkej Moravy. Do rámca osláv zapadol aj medzinárodný festival Detská folklórna Nitra. S veľkým záujmom sa stretol koncert Roba Kazíka a jeho hostí Mirky Klimentovej, Salcom a energiou sršiacou Evou Mázikovou, ktorej do slova patrilo celé námestie.

Ľudmila Synaková

5.strana

Mestský park sa stal korzom a miestom oddychu

Prirodzená oddychová zóna Mestského parku na Sihoti sa aj počas tohto leta stala tým najvhodnejším miestom na prezentáciu akcií Nitrianskeho kultúrneho leta. V priestore altánku sa deti mohli každú nedeľu tešiť na cyklus detských divadelných predstavení.

Vďaka dobrej spolupráci s divadelníkmi sa v rámci tohto cyklu predstavili svetoznáme Tradičné bábkové divadlo Antona Anderleho, Teatro Neline, divadlá PIKI, Piraňa a Babadlo. Medzi deti zavítala aj dvojica Igor Adamec a Martin Vanek. V druhej časti popoludnia zneli muzikálové a operetné melódie, hrali hudobné skupiny a svoj priestor tu dostala aj dychová hudba, ktorá má najmä v staršej generácii svoj verný okruh milovníkov.

Zámerom organizátorov - oddelenia kultúry a športu MsÚ pod vedením Mgr. D. Bojdovej je, aby Nitrania mohli v lete prežiť v nedeľu v parku príjemné chvíle oddychu. A tak park aj s altánkom sa presne tak, ako v dávnej minulosti, stal novodobým korzom a príležitosťou na oddych a kultúrne vyžitie pre celú rodinu. Škoda len, že budova, v ktorej bola kedysi kaviareň chátka a že návštevníkom je k dispozícii len bufet.

Súčasťou kultúrneho leta boli aj vystúpenia hudobných skupín na pešej zóne, čím chcelo mesto dopomôcť k oživeniu centra, aby sa z neho nevytrácal život ani po 18. hodine, keď sa už zatvoria obchody.

Ľudmila Synaková

5.strana

Partnerské návštevy počas Dní Nitranov

Býva zvykom, že vedenie Mesta Nitra si na obdobie konania mestských slávností pozýva delegácie z partnerských miest. Tohto roku pozvanie prijali a do Nitry pricestovali delegácia mesta České Budějovice na čele s primátorom Miroslavom Tetterom. Naše najstaršie partnerské mesto Kroměříž reprezentovala delegácia vedená zástupkyňou starostu Olga Sehnalová, zo Spišskej Novej Vsi delegácia na čele s primátorkou Annou Fedorovou, z Báčskeho Petrovca pricestovali poslanci na čele s prednostkou úradu Milinou Labátovou, z poľského mesta Zielona Góra k nám zavítal viceprimátor Maciej Kozłowski, z chorvátskeho Osijeku sme prijali delegáciu vedenú poslankyňou MsZ Mirjanou Smojeovou a napokon z Plzne prišiel primátor Miroslav Kalous.

Na pozvanie, adresované veľvyslanectvám zareagovalo jedine veľvyslanectvo Poľskej republiky a pozvanie prijal poľský charge d'affaires Bogdan Wrzochalski. Vzácni hostia absolvovali všetky podujatia, konané v rámci mestských slávností Dní Nitranov a Pribinových slávností.

- Počas Dní Nitranov zavítala do nášho mesta aj členka Sister City Commission v Naperville (USA) Susan Mikula, ktorá bola práve v tom čase na návšteve Slovenska. Aspoň na jeden deň sa zaradila medzi členov delegácií partnerských miest a absolvovala s nimi bohatý program kultúrnych akcií, ktoré sa v tomto termíne konali v našom meste. (f's)

6.strana

Partnerská spolupráca a vzájomné kontakty

Poslanci sa boli pozrieť, ako funguje úrad v Zoetermeeri

Delegácia nášho mesta na čele s primátorom Ferdinandom Vítekom navštívila v dňoch 14. až 17. júna našej partnerské mesto Zoetermeer. Členmi oficiálnej delegácie boli poslanci Miloš Dovičovič (SDKÚ), Ján Vančo (KDH), Mária Molnárová (ĽS HZDS), Milan Burda (Smer) a Jozef Prokeš (klub nezávislých), ktorí reprezentovali celé politické spektrum nášho mestského parlamentu. Na tamajšom mestskom úrade nitriansku delegáciu prijal primátor Jan Waaijer a viceprimátor Edo Haan, ako aj prednosta Chris de Graaf.

Počas návštevy sa primátor a členovia mestského zastupiteľstva zoznámili s politickou štruktúrou zastupiteľstva v Zoetermeeri, zhovárali sa na tému organizačná štruktúra úradu, kde obdivovali klientske centrum, ktoré majú vybudované na vysokej úrovni. Súčasťou návštevy a pobytu v našom partnerskom meste bolo aj stretnutie s predstaviteľmi obchodnej komory. Ako sme sa dozvedeli, delegácia Nitry konštatovala veľmi dobrú spoluprácu verejného a súkromného sektoru, z ktorej by chceli čerpať skúsenosti aj v domácich podmienkach. Poslanci sa zaujímali sa o fungovanie vzťahu medzi občanmi a lokálnou samosprávou. Ďalšou témou rozhovorov bola bytová výstavba a jej princípy pri výstavbe veľkých obytných projektov, fungujúce na báze spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom. Občan sa tu nachádza vo veľmi zaujímavom postavení, keď má možnosť pri výbere svojho nového bydliska navštíviť na to zriadené informačné stredisko, kde mu poskytnú všetky potrebné informácie o plánovanom rozvoji danej mestskej časti.

Na túto návštevu nadviazala druhá, tentokrát pracovná návšteva zástupcov nášho mesta, ktorá sa uskutočnila v dňoch 27. až 30. júna. Na radnici v Zoetermeeri prijali prednostu MsÚ Mgr. Ľubomíra Martinku, vedúceho oddelenia prvého kontaktu Ing. Jozefa Korca a vedúceho odboru strategických činnosti MsÚ Ing. Dezidera Priklera. Táto trojica sa išla poučiť ako v Nitre postupovať pri zriaďovaní klientskeho centra, ktoreho realizácia sa začala na prízemí budovy mestského úradu. Centrálna hala prvého kontaktu zaujala primátora F. Víteka ešte počas jeho prvej návštevy mesta v roku 2003, a práve preto vyslal do Zoetermeeru túto pracovnú skupinu. V Zoetermeeri sa im venoval vedúci oddelenia klientskeho centra Erwin Schipper a jeho zástupkyňa Marina de Vries. Ako sme už spomenuli, pracovná skupina vedená prednostom Ľubomírom Martinkom sa po návrate domov pustila do realizácie výstavby klientskeho centra, ktoré bude v podmienkach nášho úradu predĺžením oddelenia 1. kontaktu. Občania si tu budú môcť bez zbytočného chodenia po celej budove vybaviť všetky záležitosti ohľadne daní alebo stavebného konania.

Ľudmila Synaková

7.strana:

Neobyčejný festival letos po dvanácté

Pestrou přehlídku tuzemských a zahraničních vojenských dechových kapel v Kroměříži letos zahájí Korunovační fanfára č. 1 J. I. Linka, která zazní 2.9. ve 21 hodin. Celý festival pak potrvá až do neděle 4. 9.

Za uplynulých jedenáct ročníků se publiku představilo v absolutních počtech 70 vojenských souborů (kromě tradičního účastníka České republiky z dalších 18 různých států - například ze Slovenska, Skotska, USA - z území SRN, Turecka, Francie, Itálie, Polska, Řecka, Rumunska, SRN a řady dalších. Letošní dvanáctý ročník přivede do Kroměříže vojenské dechové kapely z Francie, SRN, Slovenska (Vojenská hudba Trenčín), Turecka, Rakouska, Itálie a Česko republiku bude reprezentovat Posádková hudba Hradec Králové.

Jednotlivé hudby se představí slavnostním nástupem společně s mažoretkami a hymnou své země. Festival pokračuje v sobotu koncerty v okolních obcích a večerním programem, na němž letos zazpívá muzikálová hvězda Bohuš Matuš. Vyvrcholení přichází v neděli odpoledne, kdy na Velkém náměstí defilují jednotlivé vojenské soubory, které na závěr a na rozloučenou zahrají na tzv. monstrokonzertu společně několik skladeb. Je to velkolepá podívaná a skvělý hudební zážitek, protože spolu koncertují muzikanti z různých koutů Evropy, kteří se nikdy v životě nepotkali a jejichž otcové spolu možná byli v nepřátelském vztahu.

Armáda České republiky prochází složitou transformací a reorganizací, finanční prostředky města Kroměříže jsou omezené, náklady na pořádání vojenských hudebních přehlídek rok od roku narůstají. Proto se už od desátého ročníku vážně uvažuje o tom, že nad příštím visí hrozivý otazník. Kroměříž, město s neobyčejnou historií, atraktivní architekturou, s kouzelnými zahradami a letním sídlem olomouckých biskupů, jež figurují na prestižní Listině světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, pořádá během roku několik významných hudebních festivalů. Namátkově: Hudba v zahradách a zámku, Kroměřížské hudební léto, FORFEST. Věřme, že přehlídka vojenských dechových souborů najde východisko ze složité situace a bude dál krásnit kroměřížskou hudební tradici.

Miroslav Karásek

8.-9. strana

Primátor vyzval obchodníkov v centre, aby mali v lete otvorené dlhšie

Pred nadchádzajúcou letnou turistickou sezónou sa na pôde Nitrianskeho informačného systému uskutočnilo stretnutie s podnikateľmi v oblasti cestovného ruchu. Zúčastnil sa na ňom aj primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek, ktorý zdôraznil nevyhnutnosť rovnocenného partnerstva a spolupráce medzi mestom a podnikateľmi - majiteľmi a prenajímateľmi ubytovacích zariadení, stravovacích prevádzok a predajní darčkových predmetov.

Za posledných desať rokov vzrástla ubytovacia kapacita a stúpla aj úroveň poskytovaných služieb. V Nitre je návštevníkom k dispozícii 14 hotelov, 15 penziónov a 4 ubytovne s celoročnou prevádzkou. Väčšina sa však orientuje na tzv. veľtržnú turistiku a vo zvyšný čas mávajú svoje zariadenia obsadené len veľmi sporadicky. Majitelia penziónov majú záujem o zvýšenie cestovného ruchu a tak ich prirodzenou snahou je rozprúdiť cestovný ruch, ktorý by sa zameril na návštevníka a jeho prirodzené potreby.

Primátor Nitry Mgr. F. Vítek podnikateľov vyzval, aby na stretnutí konkretizovali svoje požiadavky voči mestu a mestskému úradu. Podčiarkol, že mesto sa usiluje byť pre podnikateľov partnerom. Máme eminentný záujem na tom, aby sa návštevníci mesta stali vašimi spokojnými klientmi. „Naše spoločné úsilie by malo smerovať k zlepšeniu služieb, pretože len týmto spôsobom sa nám podarí zvýšiť návštevnosť mesta,“ povedal F. Vítek.

Vedúca NISIS-u Dr. Ivona Fraňová konštatovala, že Nitra sa má ambíciu stať sa mestom podujatí. Pred časom sme vstúpila do spolupráce s holandskými expertmi, ktorí nám pomáhajú pri tvorbe Strategického plánu rozvoja cestovného ruchu.

Z radov majiteľov penziónov rezonovala kritika, že pod Zoborom chýbajú atrakcie, ktoré by sem návštevníka prilákali na viac ako len na jeden deň. Ich ubytovacie kapacity bývajú preplnené počas veľtrhov na výstavisku Agrokomplex, no vo zvyšné dni bežného roka zívajú viac menej prázdnotou. Podnikateľ Ján Konstanty Všetěčka apeloval na primátora, aby mesto podniklo kroky k navráteniu celoslovenských dožiniek, počas ktorých bola Nitra plná návštevníkov. Primátora a zástupkyne NISIS-u požiadal, aby mesto sa zasadilo za to, aby nitrianske kostoly a katedrála na hrade boli pre

verejnosť prístupné otvorené počas celého dňa, pretože takto to funguje vo svete. Kritiky sa ušlo aj na margo nečistoty v centre mesta, na holuby a na prítomnosť bezdomovcov v parčíku neďaleko divadla, ktorí tvoria nepeknú kulisu tejto centrálnej časti mesta.

Vedúca NISYS-u Dr. Ivona Fraňová podnikateľov vyzvala, aby využili možnosť prezentácie svojich ubytovacích kapacít cez internetový portál www.nitra.sk. Ponúkla im spoluprácu prostredníctvom rezervačného systému. Táto novinka sa začína realizovať prostredníctvom novinky, keďže NISYS bol vybraný do siete pripravovaného Národného informačného systému.

Majitelia reštaurácií si ťažkali, že pešia zóna je po 18. hodine pustá a prázdna. Ľudia sa zrejme presúvajú tam, kde je otvorené – do hypermarketov. Primátor v tejto súvislosti sľúbil listom osloviť majiteľov butikov a obchodov na Štefánikovej triede, na Kupeckej ulici a v pasážach v okolí pešej zóny, aby svoju predajnú dobu predĺžili počas leta do 19. h a v piatok až do 20.h. Zdôraznil, že mesto v tomto čase zabezpečí atraktívne kultúrne podujatia, aby sme prilákali ľudí na pešiu zónu. Pre majiteľov stravovacích zariadení vyplynul zo stretnutia fakt, že v snahe priťahovať zákazníka sa musia začať špecializovať. Zahraničným návštevníkom Nitry chýbajú jedálne lístky v angličtine, prípadne v nemčine, v ponuke hľadajú regionálne a slovenské špeciality. U čašníkov a servírokov absentuje základná jazyková výbava, čo je najväčším hendikepom nitrianskych reštaurácií. Všetci zúčastnení vyslovili uznanie existencii mestskej informačnej kancelárie, ktorá je akýmsi spojovníkom v trojuholníku medzi mestom a podnikateľmi. Uznali, že všetkých čaká ešte veľa práce, kým sa v Nitre pohneme o krok dopredu.

Nitriansky informačný systém plánuje na takéto stretnutie pozvať organizátorov kultúrnych podujatí a zástupcov galérií, múzeí a kultúrnych zariadení.

Ľudmila Synaková

9.strana

List zo Švajčiarska

Hľadá skautské odznaky

Do redakcie sme dostali list od pána Miloša Miltnera zo Švajčiarska, ktorý pátra po starých skautských odznakoch. Možno sa v Nitre nájde človek, ktorý má židovský skautský odznak, vydaný 7.-8.septembra 1924 v Nitre.

List uverejňujeme v plnom znení: „Ako bývalý náčelník českých a slovenských skautov v zahraničí, dávam dohromady knižku pre naše deti, vlastne už pre našich vnukov. Bude o skautskej organizácii v republike, aby som tak deťom ukázal, že skauti v starej vlasti vždy stáli za svojím sľubom prospechu svojej domoviny.

Vo Švajčiarku máme malé múzeum, kde vystavujeme asi 2600 ks skautských odznakov zo starej vlasti, ale aj z celého sveta. Bohužiaľ, chýba nám odznačik, vydaný vo vašom meste Nitra. A tu je aj moje želanie. Nemohli by ste vo vašich mestských novinách uverejniť túto prosbu a obrázok, ktorý prikladám? Možno, že sa niekto zo starých členov organizácie nájde, ktorý ju má doma niekde v zásuvke. Samozrejme, že sme ochotní za odznak zaplatiť.“

Kontakt: Miloš Miltner, Webermuhle 32, 5432 Neuenhof, Schweiz a mailová adresa: milos.miltner@ gmx.ch.

10.strana

Stredoveká dedina na Chrenovej

Časť stredovekej dediny Teremes, z ktorej vzniklo dnešné sídlisko Chrenová v Nitre, našli archeológovia pri záchrannom výskume na pozemku v blízkosti športovej haly Olympia, kde bude stáť obchodný dom NAY. Archeológom sa podarilo zachytiť časť starej dediny zo 14. -15. storočia. Odkryli torzá troch chalúp s podpivničenými priestormi do hĺbky zhruba dvoch metrov a jeden hospodársky objekt. Zachovalo sa niekoľko zásobných jám, v ktorých je množstvo materiálu, čo archeológov veľmi teší, lebo z tohto obdobia je toho v Nitre dosť málo. V jamách bolo množstvo bielej, maľovanej, glazovanej a na červeno vypálenej keramiky - misy, pokrievky, džbány či hrnce. Našli sa aj železné pracovné nástroje a predmety do domácnosti ako nože či dýky, bronzový prsteň, sklenené výrobky, zvieracie kosti. Zaujímavým objavom boli dve studne. "Nemali výdrevu ani kamenný veniec, jedna bola vykopaná do hĺbky 4, 20 m a druhá 4, 50 metra. Na dne jednej z nich sme našli zvyšky dreva, ktoré momentálne skúmame," uviedla Fottová. Od 1. polovice 13.

storočia je doložený názov nitrianskej osady Teremes. V roku 1271 už popri sebe existovali osada a dedina s týmto názvom. Na Chrenovú bola dedina premenovaná v roku 1948 po poslovenčení maďarského názvu Tormos. (rm)

10.strana

Budeme mať turistický vláčik?

Pozornosť návštevníkov Nitry, ale aj domácich obyvateľov vzbudil v utorok 16. augusta turistický vláčik s dvomi vagónikmi, ktorý sem prišla skúšobne otestovať istá spoločnosť. Na skúšobnej jazde si firma otestovala okruh, ktorý mu navrhlo oddelenie dopravy MsÚ.

Na prvej jazde sa s majiteľom spoločnosti previezol vedúci tohto oddelenia Ing. Ján Pánsky a referentka NISYS-u Ing. Timea Galová, ktorá má v kompetencii cestovný ruch. V popoludňajších hodinách vláčik „testoval“ záujem Nitranov a ten bol skutočne mimoriadny.

Previezli sa po vytipovanej trase, ktorá bude viesť od nástupnej stanice pred NISYS-u cez Radlinského ulicu, Ul. Fraňa Mojtu, Wilsonovo a Parkové nábrežie popri rieke až do mestského parku na Sihoť. Stadiaľ trasa povedie po Jesenského ulici cez Župné námestie na hradný kopec. Pod hradnou katedrálou pri pamätníku Milénia bude 15 minútová prestávka a stadiaľ vláčik zíde po Farskej a Kupeckej ulici späť do východiskovej stanice k budove NISYS-u, resp. Ponitrianskeho múzea. Vybraný okruh trvá približne pol až trištvrte hodiny. Podľa vyjadrenia majiteľa, prevádzka by sa mohla začať na budúci rok v máji a potrvá do konca októbra. Jeden cestovný lístok bude stáť asi 50 Sk, deti do 2 rokov sa povožia zadarmo.

Podnikateľ dá pre Nitru vyrobiť špeciálnu súpravu s lokomotívou, na ktorej nebude chýbať mestský erb. Celá súprava tu zostane aj zimovať. Na základe pozitívnych ohlasov verejnosti majiteľ prisľúbil, že sa do Nitry ešte tohto roku vráti. Pravdepodobne sa tak stane počas festivalu Divadelná Nitra 2005. Dvojvozňového otvorenému, ale zastrešenému vláčiku, ktorý naraz odvezie 56 ľudí, neprekáža ani dážď. Jazda vláčikom, ktorý je osadený na automobilovom podvozku, neobmedzí ani automobilovú dopravu v meste. Takýto istý typ vláčika premáva už aj po Bratislave a stretnúť sa s ním môžete v Senci, ale aj v Liptovskom Mikuláši. Zostáva nám už len dodať, že takáto iniciatíva podnikateľov v cestovnom ruchu je určite vítaná. Práve toto je jeden zo spôsobov ako zatraktívniť naše mesto nielen pre návštevníkov, ale aj pre domácich obyvateľov. Prevezenie sa vláčikom môže byť pre nich príležitosťou ako zaujímavo prežiť svoj voľný čas. **Ľudmila Synaková**

11. strana

Partnerská spolupráca počas letných mesiacov

- **Žiaci zo ZŠ na Tulipánovej ulici v Nitre** sa zúčastnili na medzinárodnom turnaji partnerských miest vo futbale, ktorý sa v dňoch 24.-26.júna uskutočnil v chorvátskom partnerskom meste Osijek. Škola reprezentovala Nitru na turnaji. Sprevádzala ich Mariana Krajmerová z oddelenia kultúry a športu MsÚ Nitra.

- **Delegácia Mesta** Nitry vedená zástupcom primátora Ing. Milošom Dovičovičom, ktorej členmi boli poslanec Ing. Jozef Belica a vedúca oddelenia kultúry a športu Mgr. Dagmar Bojdová, navštívili v dňoch 5. – 7. augusta partnerský Báčsky Petrovec. Návšteva sa uskutočnila pri príležitosti konania 44. ročníka Slovenských národných slávností dolnozemskej Slovákov. Delegáciu oficiálne prijal predseda obce Ján Sabo, stretli sa aj s veľvyslancom SR v Srbsku a Čiernej hore Igorom Furdíkom, splnomocnenkyňou vlády SR pre zahraničných Slovákov Vilmou Prívarovou a ďalšími predstaviteľmi politického a spoločenského života v tejto krajine. Počas pracovného stretnutia si naša delegácia vymenila skúsenosti ohľadne decentralizácie samosprávy na Slovensku a v Srbsku a hovorili spolu o možnostiach účasti kultúrneho súboru na slávnostiach Nitra, milá Nitra 2006.

- **Na pozvanie Anny Fedorovej**, primátorky Spišskej Novej Vsi, navštívili poslanci MsZ Eva Hlaváčová a Ján Jech toto partnerské mesto. Návšteva sa konala pri príležitosti Spišských výstavných trhov.

- **Detský folklórny súbor Borinka** sa v dňoch 31. až 7. augusta zúčastnil na medzinárodnom folklórnom festivale detských folklórnych súborov v poľskom partnerskom meste Zielona Gora. Sprevádzala ich Mgr. Mariana Záturová z oddelenia kultúry a športu MsÚ v Nitre.

- **V rámci medzinárodného festivalu Musica sacra** vystúpil v dňoch 29. júna až 2. júla súbor Cantores viridimontani zo Zielonej Gory pod vedením dirigenta Jerzyho Markiewicza. Okrem účinkovania na festivale sa nitrianskej verejnosti predstavili aj na samostatnom koncerte v synagóge.

- **Kultúrna výmena s Kroměřížom** pokračovala koncertom mladého a mimoriadne talentovaného huslistu Adama Nováka, ktorý sa v rámci kultúrneho leta 3. júla predstavil na koncerte v synagóge. Na klavíri ho sprevádzala M. Mergentalová.

- **Predseda Sister City Commission v Naperville** David Coleman pricestoval spolu s desiatkou mladých ľudí do Nitry, aby sa tu v dňoch 11.- 15. júla zúčastnil na mládežníckych jazykových kempoch, ktoré v našom meste v spolupráci s Naperville pravidelne organizuje Cirkev Bratská. V rámci tejto akcie mali účastníci kempu v pláne vyčistiť mestský park, no táto akcia sa pre zlé počasie napokon neuskutočnila. David Coleman sa na pôde NISYS-u stretol s koordinátorkou partnerských vzťahov Ing. Katarínou Macúchovou. Na rokovaní sa zúčastnil aj poslanec a člen mestskej rady Dr. Ján Vančo a Dr. Daniela Ostrčilová, ktorá je koordinátorkou rozbiehaného projektu, týkajúceho sa nadviazania písomných kontaktov medzi školákmi z Nitry a Naperville. Deti si budú doisovať moderne - elektronickou formou. Na tomto stretnutí sa obe strany informovali o akciách a projektoch, ktoré sa v súčasnosti realizujú, výhľadovo spomenuli aj tie, ktoré majú na pláne.

- **V dňoch 29.-31. júla vycestovali** žiaci ZŠ na Fatranskej ulici v Nitre do družobnej ZŠ J. A. Komenského v Kulpíne, aby tu spolu zohrali priateľský futbalový turnaj. Spolu s nimi absolvovali partnerskú návštevu Báčskeho Petrovca aj šachisti zo Spolku priateľov B. Petrovca. Návštevu z Nitry prijal predseda obce Ján Sabo. **Ľudmila Synaková**

12.strana

Rekonštrukcia kúpeľa

Nitriansky mestský kúpeľ - krytá plaváreň, bola počas letných mesiacov zatvorená. Záujemcovia o plávanie sa s touto skutočnosťou museli zmieriť, aj keď chladné počasie im neumožňovalo, aby sa venovali plávaniu na letnom kúpalisku.

Otvorenie po rekonštrukcii je predbežne naplánované na začiatok novembra, pretože mestský plaváreň podstupuje dôkladnú rekonštrukciu, ktorá spočíva v kompletnej výmene strešnej konštrukcie. Súčasne s touto opravou vymenia osvetlenie aj vzduchotechniku. Pretože elektroinštalácia sa vymieňa aj v administratívnej časti budovy na 1. poschodí, dočasne musia byť zatvorené aj prevádzky, ktoré tu sídlia. Milovníci kúpania si v tomto roku musia dať nedobrovoľný oddych, pretože ani sezóna na letnom kúpalisku sa kvôli počasiu akosi nevydarila. Návštevníci si možno časom zvyknú, že voda v bazénoch je zohrievaná a slnečníky možno použiť aj ako ochranu proti dažďu. (f's)

Dôchodcovia v Rajeckej doline

Vedenie Domova dôchodcov v Nitre na čele s riaditeľkou PhDr. Máriou Bratovou usporiadalo autobusový zájazd do Rajeckej doliny. Dôchodcovia navštívili Rajeckú Lesnú, pozreli si známy Slovenský betlehem, zúčastnili sa na omši v miestnej bazilike Narodenia Panny Márie a navštívili zrekonštruované kúpele v Rajeckých Tepliciach, kde sa poprechádzali po vynovenom parku. Ďalšou zastávkou bola rázovitá obec Čičmany, kde obdivovali maľované dreveničky. Štefan Škrovánek

Text pod snímku na 12.stranu:

Aby zeleň v centre mesta netrpela na nedostatok vlhky počas tých pár horúcich júlových dní, keď teplomer vystúpil na neznesiteľných 37 stupňov, pracovníci Mestských služieb zabezpečili výdatné polievanie kvetinových záhonov. Objektív nášho fotoaparátu zachytil priamo pri čine už trochu postarší automobil, ktorý však ešte aj dnes spoľahlivo slúži ako „pohyblivá konvička.“

Snímka: (sy)

12.strana

Dlažbu zničenú skejtbordistami opravili

Presne na budúci rok uplynie desať rokov, čo sa slávnostne odovzdala do užívania pešia zóna v našom meste. Do jej centrálnej časti zapadá aj okolie Divadla A. Bagara, ktoré však v posledných mesiacoch nahlodal zub času. Svoj podiel viny na devastácii dlažby v blízkosti budovy divadla majú najmä skejtbordisti, ktorí si práve na tomto mieste vytvorili pretekársku dráhu. Podľa riaditeľa DAB Jána Grešša, ktorý je aj poslancom mestského zastupiteľstva, tu za posledné obdobie vznikla na

mramorovej dlažbe škoda za viac ako 120 tisíc korún. Na nedávno konanom stretnutí zástupcov divadla, mestskej polície a mesta sa zúčastnili aj skejtbordisti. Podľa jedného z nich, Tomáša Ondriška by spredivadla odišli, problém vidia v tom že nemajú sa kam presunúť Argumentovali slovami, že na mestský úrad chodia márne so žiadosťou, aby im mesto pomohlo pri vybudovaní skejtbordovej dráhy, no zatiaľ nepochodili. Chlapci sľúbili, že v prípade, ak by sa našla vhodná plocha, sami by si našli sponzorov, ktorí by im zaplatili výstavbu skejtbordovej dráhy. Riaditeľ DAB a poslanec MsZ J. Greško na záver stretnutia skejtbordistom prisľúbil, že im ako mestský poslanec, pri hľadaní vhodnej plochy na ich šport pomôže. Koncom júla sa mramorová dlažba dočkala rekonštrukcie. Podieľala sa na nej firma Kameň Štefek. Pracovníci firmy povymieňali polámanú dlažbu, čomu sú najradšej chodci, ktorí tadiaľto denne prechádzajú na Mostnú ulicu. (fs)

10.strana

Odkaz vierozvestov

Pod záštitou Bulharského kultúrneho a informačného centra v Bratislave a Spoločnosti slovensko-helénskeho priateľstva sa v mojmirovskom kaštieli uskutočnila vernisáž X.ročníka medzinárodného maliarskeho sympózia pod názvom Dialógy. Na podujatie, ktoré bolo venované pamiatke kultúrneho dedičstva našich vierozvestov, pricestovali účastníci z 7 krajín, vrátane Slovenska. Bezprostrednému odkazu vierozvestov je venovaná farebná zladená tapiséria Priniesli nám pismo, ktorej autorkou je akademická maliarka Stanislava Batelová z Nitry.

Štefan Kukan

20.strana

Jubilanti v roku 2005

V septembri 2005 sa významného životného jubilea dožívajú títo občania mesta Nitra:

75 rokov: Anton Adámek, Oto Augustín, Alžbeta Bálintová, Margita Bencová, Rozália Bučková, Irena Čanakyová, Vojtech Daniš, Mária Deményová, Kornélia Dolejšová, Helena Fačkovcová, Štefan Géci, Bohumír Harvan, Július Holbík, Alžbeta Holobradá, Gizela Kalmanová, Mária Karenovičová, Štefan Klenka, Imrich Kóňa, Edita Kopná, Anna Kožáková, Jolana Krajčová, Rozália Krupová, Gizela Kuchárová, Igor Lavo, Oľga Maťová, Božena Mészárošová, Emília Mikušová, Mária Nagyová, Ľudmila Petrusová, Jolana Pohánková, Magdaléna Sklenárová, Alfréd Siene, Mária Štubňová, Aurélia Šurabová, Matilda Švecová, Henrich Tinák, Anna Tonkovičová, Michal Vajcík, Emília Valachová, Paula Vargová, Anna Velčická, Eduard Vulgan.

80 rokov: Jozefína Ábelová, Jozefína Albertová, Gizela Beňovská, Margita Brunzová, Helena Březinová, Ľudmila Čárska, Marta Čepílková, Viktor Gatci, Vojtech Gúčik, Oľga Kolláriková, Anna Konkušová, Terézia Kopecká, Ján Lenghard, Gizela Mičátková, Antónia Oravcová, Milan Soukup, Zlatica Sýkorová, Jozef Šantavý, Alžbeta Šlapáková, Alfréd Štuller, Valéria Terlandayová, Natália Urbanecová, František Varga, Ing. Ján Virág, Ján Zuzik.

85 rokov: Mária Búnová, Václav Forster, Mária Gregušová, Mária Humpálová, Michal Janega, Pavlína Kukučková, Mária Lahučká, Barbora Molnárová, Jozef Mušák, Ing. Milan Petrovský, Mária Schweizeová. Helena Vrabelová, Koloman Zivčák.

86 rokov: Karol Benovic, Mária Gajarská, František Halter, Mária Horňáková, Mária Hudecová, Milan Korček, Samuel Kuchta, Emília Kuklová, František Michalička, Anna Miková, Jozef Minka, Jolana Nagyová, Mária Nemečková, Anna Očkajová, Anna Rétiová, Mária Schlarmannová, Aurélia Švecová, Katarína Tvrdoňová, Alžbeta Vajdíková, Mária Zajacová.

87 rokov: Margita Bafrcová, Alžbeta Barická, Ľudmila Horská, Martin Hurtaj, Mária Kunová, František Mrakič, Anton Ravinger, Alžbeta Valachová.

88 rokov: Mária Forrová, Anna Hrnčiarová, Emil Konc, Mária Kreháková, Pavol Kupka, Ing. Andrej Tkáč.

89 rokov: Ján Ševčík, Mária Wilhelmsová.

90 rokov: Elvíra Boriová, Anton Hering, Anna Kurkinová, Helena Šodelová, Juliana Švantnerová.

91 rokov: Vincent Halmo, Mária Lacková, Alžbeta Széchenyiová, Anna Turzová.

92 rokov: Ján Dvorský, Irma Husárová, Emília Paškusová, Eugen Stecker.

93 rokov: Mária Holbíková.

94 rokov: Mária Dubayová.

100 rokov: Pavla Žáková.

Odišli spomedzi nás

V mesiaci jún 2005 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Katarína Galbavá, 82 r., Krátka 4
Anna Ozimiová, 74 r., Turistická 5
Valéria Pánová, 71 r., Dolnočermánska 62
Anna Tökölyová, 75 r., Považská 14
Mária Lahučková, 99 r., Hečkova 4
Mária Stručková, 15 r., Novomeského 6
Anna Bačová, 79 r., Karpatská 4
Apolonia Billiková, 84 r., Dlhá 56
Ing. Igor Ihlár, 57 r., Biovetská 36
Štefan Mokráš, 78 r., Dolnočermánska 62
Daniel Polakovič, 58 r., Štúrova 32
Jozef Gombík, 76 r., Športová 7
Katarína Hudecová, 93 r., Červenova 2
Ondrej Jášik, 70 r., Novozámocká 190
Klária Funcíková, 80 r., Dolnohorská 48
Peter Jančo, 48 r., Topoľčianska 21
Veronika Molnárová, 81 r., Hollého 9
Rudolf Švihel, 62 r., Hollého 2
Jaroslav Bibeň, 55 r., Kvetná 24
Vladimír Kňaze, 54 r., Štúrova 24
Margita Horváthová, 85 r., Škultétyho 18
Mária Lanáková, 81 r., Železničiarska 52
Hedviga Malá, 75 r., Štefánikova tr. 110
Mária Miroľová, 83 r., Bernoláková 16
Emília Slobodová, 80 r., Považská 14
Miroslav Eliáš, 82 r., Kollárova 1
Kamila Chobotová, 70 r., Benkova 24
Valéria Milovská 84 r., Tr. A. Hlinku 3
Helena Ovčíková, 58 r., Novomeského 6
Marek Pavčír, 30 r., Dlhá 66
Mária Kodadová, 83 r., Železničiarska 52
Helena Lacová, 58 r., Štefánikova 74
Gejza Nagy, 85 r., J. Kráľa 55
Gabriel Galbavý, 53 r., Jurkovičova 19
Štefan Kis, 72 r., Beethovenova 5
Tibor Mittuch, 70 r., Nábrežie mládeže 79
Peter Fiala, 26 r., Zvolenská 15
Magdaléna Ostertágová, 56 r., Pod Zlatým brehom 62
Helena Zdenovcová, 76 r., Hečkova 8
Ľudovít Čambal, 52 r., Dolnočermánska 62
Zdenka Barteková, 72 r., Dolnočermánska 81
Mária Olejníková, 80 r., Cabajská 15
Štefan Hroták, 63 r., Jurkovičova 21
Roman Jamrich, 36 r., Dlhá 81
Vojtech Tóth, 83 r., Ulička 14
Veronika Kasanická, 77 r., Kollárova 2
Vladimír Majerník, 46 r., Alexyho 2
Helena Berkiová, 70 r., Vajanského 6
René Rafael, 14 r., Osvaldova 7
Ester Jedličková, 70 r., Kopanická 17
Marta Depešová, 58 r., Dlhá 3
Lýdia Jurkáčková, 65 r., Stračia 26

Eva Karabínová, 45 r., Karpatská 12
Jozef Myslivec, 67 r., Za humnami 20
Vilma Tóthová, 85 r., 8. mája 6
Mária Helbichová, 74 r., Topoľčianska 72
Zuzana Hubáčková, 47 r., Bajkalská 4
Františka Kostolníková, 73 r., Dolnohorská 29
Lýdia Pavlová, 76 r., Párovská 8
Emília Straková, 79 r., J. Kráľa 2
Mária Burdová, 76 r., Levická 96
Júlia Harvanová, 90 r., Bajkalská 3
Mária Kováčová, 86 r., Topoľčianska 75B
Viliam Užovič, 81 r., Nová osada 9
Koloman Vágai, 79 r., Spojovacia 22

V mesiaci júl 2005 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Magdaléna Lavrincová, 81 r., Moyzesova 4
Zlatica Ružanská 87 r., Dolnočermánska 62
Ľudovít Cíváň, 76 r., Richtára Peregrina 5
Ing. Gabriel Vicáň, 52 r., Dlhá 29
Emília Tóthová, 70 r., Lesná 2
Florian Konžík, 85 r., Panská dolina 69
Ivan Mládek, 61 r., Kláštorská 37
Marián Chren, 39 r., J. Zelenáka 24
Jindřich Staněk, 81 r., Vihorlatská 2
Zuzana Dzúrová, 90 r., Dlhá 80
Irena Fulöpová, 79 r., Považská 14
Júlia Nemcová, 83 r., Fándlyho 26
Anna Záborská 93 r., Hattalova 16
Oľga Duchovičová, 62 r., Pod kostolíkom 15
Mária Lacová 75 r., Štúrova 34
Helena Obrancová, 81 r., Ul. J. Kráľa 2
Margita Orlová, 76 r., J. Kráľa 2
Pavína Candráková, 84 r., Nécseyoho 15
MUDr. Marián Štefeček, 52 r., Štiavnická 18
Mária Verešová, 62 r., Štúrova 14
Ing. Štefan Krošlák, 85 r., Lomnická 24
Štefan Lukáčik, 73 r., Novomeského 2
MVDr. Vojtech Rajtár, CSc., 73 r., F. Mojtu 43
Ján Rausch, 64 r., Kollárova 2
Jolana Draškovičová, 85 r., Jurkovičova 18
Mikuláš Karvay, 59 r., Sitnianska 1
Vincent Sládečko, 86 r., Bernolákova 16
Viktória Zuzáková, 86 r., Za Ferenitkou 9
Karol Kubínyi, 61 r., Štúrova 4
Július Šupa, 88 r., Wilsonovo nábrežie 32
Anna Varinská, 80 r., Podzámska 28
Júlia Škarbová, 77 r., J. Kráľa 58
Apolónia Horňáková, 91 r., Dolnočermánska 62
Katarína Trávníčková, 76 r., Za humnami 51
Koloman Bogyó, 82 r., Za Ferenitkou 13
Jozef Damašek, 81 r., Štefánikova tr. 94
František Daniš, 78 r., Roľnícka 57
Štefan Lojka, 82 r., Jurkovičova 1
Jozef Hrnčír, 51 r., Ulička 2
František Meňhart, 58 r., Dlhá 84
Emília Paulovičová, 71 r., Pri strelnici 15
Ján Polák, 72 r., Bazovského 20
Jozef Bosák, 55 r., Dlhá 5
Jaroslav Jedlička, 59 r., Hollého 4

Rozália Janíková, 78 r., Ľ. Čuláka 4
Ján Ďurík, 79 r., Alexyho 8
Sidónia Dobrotová, 78 r., Schurmannova 15
Margita Kubušová, 62 r., Ľ. Okánika 8
Zuzana Vaneková, 81 r., Nábrežie mládeže 63
Marián Karabinoš, 46 r., Bizetova 15
Irena Šusteková, 83 r., Gorazdova 2
Ján Gombík, 74 r., Na Priehon 53
Veronika Némethová, 70 r., Hlavná 116
Terézia Orelová, 88 r., A. Žarnova 18
Alžbeta Janovičová, 74 r., Nová 7
Ladislav Himpán, 60 r., Nábrežie mládeže 61

22.strana

Povedali si „áno“

3. júna:

Rudolf Ševela z Ivanky pri Nitre a Júlia Bubláková z Nitry,

4. júna:

Richard Paulík z Nitry a Andrea Lauková z Jelšoviec,

Ing. Gustáv Duchovič z Čakajoviec a PaedDr. Jana Ivančíková, PhD. z Nitry.

11. júna:

Oliver Buday z Ľudovítovej a Mgr. Ivana Illášová z Nitry,

Mário Cirók a Monika Krchová obaja z Nitry,

Radovan Holka z Nitry a Mgr. Martina Kapitánová z Hlohovca,

Marcel Halaburda z Lehoty a Stanislava Kováčová obaja z Nitry,

Vladimír Štancel z Lehoty a Janka Supeková z Nitry,

Peter Pavelka z Nitry a Jana Nosková z Prešova,

Anton Szomolányi a Jana Benešová obaja z Pohraníc.

18. júna: Martin Púpala a Vierta Mikitičová obaja z Nitry,

Vladimír Šebök a Michaela Rácová obaja z Nitry,

Ing. Mikuláš Madara a Ing. Dana Stančevová obaja z Nitry.

25. júna: Daniel Balázs z Kostolian pod Tríbečom a Jana Boháčová z Nitry,

Ing. Andrej Kukla a Ing. Nikoleta Rybanová obaja z Nitry,

Tomasz Gromadzki z Lublinu a Eva Jakabová z Nitry,

Peter Cádrik a Veronika Hanusková obaja z Nitry,

Peter Gabas z Nitrianskych Hrnčiaroviec a Soňa Junasová z Nitry,

Juraj Šedý z Oravskej Poruby a Zuzana Sklenárová z Nitry.

1. júla: Vladimír Porubský z Mojzesova a Alexandra Slížiková z Nitry,

2. júla: Radoslav Marik z Nitrianskych Hrnčiaroviec a Barbora Matiasková z Nitry,

Christian Thomas Gschlent z Rakúska a Andrea Šášiková z Nitry,

15. júla: Zdenko Bekényi z Jarku a Ivana Ondrušková z Veľkého Zálužia,

Ernest Paulus z Prešova a Anastázia Smrštíková z Malých Chyndíc,

16. júla: Roman Šuba z Čechyniec a Lenka Buchová z Cabaja –Čápora,

Ladislav Paliesek z Nitry a Marcela Blašková z Ivanky pri Nitre,

Rastislav Martinisko zo Žiaru nad Hronom a Iveta Bernáthová z Nitry,

23. júla: Peter Vartík a Simona Rebrová obaja z Nitry,

Martin Koprda a Andrea Zambojová obaja z Nitry,

Ing. Miroslav Varga a Ing. Lenka Hallová obaja z Nitry,

Milan Majdan z Ivanky pri Nitre a Jaroslava Zelenayová z Nitry,

Slavomír Današ a Alena Kutláková obaja z Nitry,

Alexander Kóňa a Lucia Kostolániová obaja z Nitry.

30. júla: Marcel Vaško a Diana Mušáková obaja z Nitry,

**Štefan Dunay z Nitry a Emília Kubičková z Komárna,
Patrik Potocký a Daniela Póčíková obaja z Nitry.**

Vitajte na svete:

V júni a v júli sa v Nitre narodili:

Tomáš Dubový, Adam Kováč, Benjamín Záhradník, Patrik Balász, Daniel Fúška, Nad'a Frťalová, Filip Ťapušík, Lucia Gráčiková, Lukáš Mlynek, Emma Miháliková, Tomáš Tóth, Adriana Farnadyová, Igor Čurilla, Lukáš Cvoliga, Marek Cvoliga, Martin Modrovič, Samuel Ševela, Markus Hurban, Dávid Popluhár, Karolína Jarábková, Tomáš Szombath, Martin Szombath, Michal Török, Nikola Kellnerová, Bianka Lužová, Tímea Blašková, Maurício Petrik, Liliana Funfálková, Matúš Vlček, Simona Hrbáňová, Natália Sorádová, Barbora Bujková, Dávid Plaštiak, Samuel Šrámek, Karin Palaťková, Adrián Andris, Ľuboš Lukáčik, Samuel Gemel, Alexandra Balážová, Tímea Bódiová, Martina Herichová, Alexander Lucas Marschall, Lucia Bombošová, Matej Janouš, Ema Jarošová, Lea Benešová, Michaela Vrabcová, Barbora Bridišová, Kristína Strnisková, Andrej Walla, Dominika Košťáliková, Hana Ostrolucká.

23.strana

Text pod snímku na 23.stranu:

Príjemným spestrením a navodením dobovej atmosféry na vernisáži Júliusa Gissera v Ponitrianskom múzeu počas Dňa Nitranov boli hostesky, inak pracovníčky múzea, Lívia a Mirka Ivančíková. Obe sa ochotne obliekli do garderóby, aká začiatkom storočia vládla na módnych móloch a na otvorení výstavy takto podávali kávu a núkali občerstvenie. Zaujímavý počin múzea bol návštevníkmi múzea hodnotený ako chválohodný. Pochvala šla na margo hlavného manažéra PM, riaditeľa Antona Štefka. Snímka: Ľ. Synaková

Ocenenie pre Jána Steinhúbela

Na začiatku vedeckej konferencie „Dávne dejiny Nitry a okolia vo svetle najnovších archeologických nálezov“, ktorá sa konala v sobotu 2. júla v Ponitrianskom múzeu v Nitre, odovzdal predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica vedeckému pracovníkovi Historického ústavu SAV v Bratislave PhDr. Jánovi Steinhúbelovi, CSc., Pamätný list predsedu NSK a pamätnú medailu NSK, ktorými ocenil jeho rozsiahlu monografiu NITRIANSKE KNIEŽATSTVO. Počiatky stredovekého Slovenska. Knihu vydala Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied a Vydavateľstvo RAK Budmerice. Predstavuje dielo základného významu, ktoré čitateľom odкрýva národné, územné a historické základy stredovekého a v konečnom dôsledku i dnešného Slovenska. „Nitrianske kniežatstvo je historickým počiatkom Slovenska. Stabilizovalo národ, ktorý potom prežil jeho zánik. Týmto národom boli slovanskí Nitrania (pôvodne Nitrania), ktorí odvtedy, ako sa ocitli v Uhorsku, mali meno Sloveni, neskôr Slováci a územie, na ktorom žili, dostalo meno Slovenia, čiže Slovensko. Nitrianske kniežatstvo položilo národné, územné a historické základy Slovenska,“ uvádza J. Steinhúbela vo svojom - skutočne výnimočnom diele. PhDr. Miloš Bača

Festival mládeže

V dňoch 8. až 11. augusta sa v našom meste uskutočnil medzinárodný festival mládeže, na ktorý pricestovalo 150 mladých ľudí z 10 štátov Európy, Afriky a USA. Podujatie pripravilo Kresťanské združenie mladých YMCA v spolupráci s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre. Účastníkov festivalu prijal na mestskom úrade viceprimátor František Baláž, ktorý pri tejto príležitosti zdôraznil, že pre historické mesto akým je Nitra je veľkou ct'ou hostiť mládež z takmer celého svet. Cieľom podujatia bolo šíriť ideály priateľstva, porozumenia a predovšetkým tolerance medzi národmi celého sveta, ktorej je v dnešnom búrlivom svete málo ako šafranu. Účastníci festivalu absolvovali zaujímavý program, jeho súčasťou neboli iba stretnutia naplnené spevom, hudbou a tancom jednotlivých národov, ale aj súťaže zamerané na spoznávanie histórie, tradície a kultúru

zúčastnených štátov. Rozdelení do menších skupín postupne objavovali Nitru, jej kultúrne, historické a architektonické pamiatky, pri čom im pomohli zástupcovia kultúrnych a historických inštitúcií ako sú galérie, múzeá a tiež aj naša mestská informačná kancelária NISYS. Centrom festivalového diania je Študentský domov Univerzity Konštantína Filozofa pod nitrianskym Zoborom, kde sa mladí ľudia budú stretávať vo festivalovom klube na hudobných produkciách a rôznych súťažiach. Kultúrna časť festivalu vyvrcholila veľkým galaprogramom národov v Parku kultúry a oddychu v Nitre. (sy)

24.strana

Aj všedné dni sa s básňou stanú sviatočné

Tvár Mgr. Mariany Vargovej je nitrianskej verejnosti pomerne známa. Stretnúť sa s ňou môžeme najmä na svadobných obradoch v sieni mestského úradu, kde ako jemná, ba priam éterická bytosť dotvára svojim pôsobivým prednesom celkovú atmosféru slávnostnej chvíle jedinečného sobášneho aktu. V úlohe konferencierky ju môžete stretnúť aj na niektorých mestských akciách. Vždy perfektne pripravená, nedá sa ničím a nikým zaskočiť. Obrnená výrazom profesionálky umocňuje každú udalosť. Sama o sebe hovorí, že je dobrodružný typ a že celý dojem z nej je „len“ výsledkom profesionality a dlhoročného tréningu, pretože na verejnosti vystupuje od svojich školských liet. Presne od 12-tich rokov. Môžete sa s ňou stretnúť v galérii, na autorských literárnych večerach, v osvetovom stredisku, počas kultúrneho leta v parku na Sihoti a na festivaloch. Moderuje Musicu sacra, Zbory mestu, uvádza vianočné koncerty, nechýba na vernisážach, recituje pri uvítaniach do života a na príležitostných oslavách.

Toto všetko, čo sme vymenovali, je len jej záľuba. Profesiou je vysokoškolská pedagogička, na katedre slovenského jazyka a literatúry UKF, kde vyučuje rétoriku a zaoberá sa štylistikou.

„Talent som zdedila po mamičke,“ priznáva Mariana. Mamička je všestranný umelecký typ a určite len jej môžem ďakovať za to, že som sa už v detstve začala venovať umeleckému prednesu.“ Áno, bola to mama, čo ju jemne posúvala dopredu a fúkala jej drobné boliestky, keď ju v súťaži predbehla spolužiačka. Mariana Vargová nikdy nemala problémy predvádzať sa a recitovať na verejnosti. A tak bolo len otázkou času, kedy sa jej podarí vyhrať v súťaži a priniesť domov najcennejšiu trofej. Ak sa chce dnes človek presadiť, okrem slušnosti potrebuje disponovať aj obrovskou dávkou veľkorysosti a asertivity. Dnes tomu učí aj svoje krstniatka, aby sa nebáli a mali širšie lakte. Mariana si po čase uvedomila - a ďalší ľudia, ktorí jej drukovali, ju v tomto poznaní ešte utvrdili - že človek, ktorý dostal pri narodení do vienka talent, nemá právo sedieť doma v kúte. Recitovanie preto chápe ako poslanie a je rozhodnutá rozdávať ľuďom radosť básňou. Priznáva, že to vníma ako životné poslanie.

„Nik z nás nie je na tomto svete zbytočne. Každý si nesie nejaké poslanie. To moje súvisí s recitovaním,“ dodáva Marianka.

Okrem toho, že básne recituje, stal sa z nej aj vášnivý zberateľ poézie. Keby ste sa pozreli do jej knižnice, tak zistíte, že skutočne v nej prevláda poézia nad beletriou.

Priznáva, že je zaťažená na poéziu. Pritom nezáleží na autorovi. Hovorí, že má rovnako rada súčasnú ako staršiu poéziu. Báseň chápe ako metaforu, kde vníma zvukomalbu rýmu. Preto má radšej rýmované básne. „Dnes je síce moderný voľný verš, o i keď ho nezatrucujem, myslím si, že rým je znakom dobrej básne a za kráľovskú báseň považujem práve takú, ktorej autor zvládol rým. Literatúra odráža stav človeka, jeho myšlienkové pochody, ak je pesimistická, nostalgická, s tragickým pocitom zo života, i to hovorí o niečom.

„Chodievam do poroty na recitačné súťaže a bývam často prekvapená z výberu básní mladých ľudí.

Pätnásťročné recitátorky interpretujú básne plné nostalgie, smrti, chaosu, absurdity, a vulgarizmov.

Výberom básne odrážajú svoje vnútorné pocity a recitujú o smrti - tak tomu nerozumiem,“ dodáva.

Báseň si dávkuje každý deň. Je to terapia či liečba na ubolenú dušu i vyčerpané telesnú schránku. Čaro, aké vie vyčariť len báseň vníma tak, ako keby si zarobila multivitamínový prípravok. „Pri čítaní dobrej poézie mám pocit ako keby som užila vitamíny, ktoré mi dopomôžu k duševnej regenerácii a obnove síl. Je paradoxné, že najviac sa mi páči básne, ktorými niekoho dojmom natoľko, že sa rozcitlivie, ba až rozplače. Ľudia sa klamlivo nazdávajú, že poéziu k svojmu životu nepotrebujú. A to je pre mňa určitým druhom výzvuy, pretože báseň sa snažím podať tak, aby som vyvolala dojem nevšednosti okamžiku. Aby nadhlo utkvela v pamäti,“ vyznáva sa zo svojej lásky k poézii. Marianka Vargová vyhrala skoro všetky recitačné súťaže, aké sa na Slovensku organizujú - Hviezdoslavov Kubín, Puškinov pamätník, Ponitrie Valentína Beniaka a ďalšie. Na otázku, ktorý z diplomov je pre ňu najcennejší nám odpovedala: „Papierové diplomy pre mňa nie sú tým najdôležitejším. Oveľa väčším uznaním je pre mňa, ak za mnou niekto príde, potľapká ma po pleci a povie: Ďakujem za zážitok, krásne ste to zarecitovali.

Spomenula som si na istú pár budúcich novomanželov, ktorý chcel úplne rýchly obrad, bez básne. Argumentovali slovami, vraj načo. Nech to majú rýchlo za sebou. Zostala som zaskočená, no ich požiadavke som len tak rýchlo neustúpila a začala som ich presviedčať, že im zarecitujem iba úplne kratučkú básničku. Napokon kývli rukou, vraj „Dobre, teda!“ Viete si predstaviť moje prekvapenie, keď som pri recitovaní zbadala, že majú v očiach slzy. Tento zážitok je pre mňa poznaním, že mnoho ľudí – z neznámych dôvodov a možno aj kvôli benevolentnej učiteľke literatúry – nevedia doceniť význam básne pre ich citový život.

V našom súčasnom živote je neskutočne málo poézie. Chýbajú aj recitátorke Marianke Vargovej, ktorá priznáva, že sa z nášho života sa skoro celkom vytratila. V minulosti bývala v Slovenskej televízii kratučká 5 minútová nedeľná chvíľka poézie. Päť minút na kultivovanie ducha. Zmizla aj s reláciami o literatúre.

Druhou, skoro takou istou veľkou láskou ako poézia je pre ňu divadlo. Ako dramaturgička pôsobí vo vysokoškolskom divadielku VIDY. Tak trochu si v ňom nahrádza ďalšiu nesplnenú ambíciu. A aké sny sníva víťazka recitačných súťaží? Chcela by nahrávať pre deti rozprávky do rozhlasu, na CD alebo na kazety. Hovorí, že táto práca by ju veľmi bavila. Kedysi dávno si to skúsila v rádiu Hviezda a načisto si ju to podmanilo. Predstava, ako rodičia púšťajú svojim deťom rozprávočky v jej interpretácii ju naplňa pocitom šťastia.

Jej najobľúbenejším básnikom je Milan Rúfus. Láka ju filozofická hĺbka jeho básní. Ďalšou jej srdcovou záležitosťou je Margita Dobrovičová, z poľskej literatúry má rada Wislavu Szymborskú a Boleslava Lesmiaňa. Práve s jeho ľúbostnou básňou zvíťazila na tohtoročnej Vansovej Lomničke.

Ľudmila Synaková

DIPLOMY A OCENENIA MARIANY VARGOVEJ:

Vansovej Lomnička (2005) - diplom v zlatom pásme kategórie recitátoriek poézie do 35 rokov

Dni Mateja Hrebendu (1995) – diplom za 2. miesto, kategória dospelých udelený Úniou slabozrakých a nevidiacich (napísaný v Brailovom písme)

Hviezdoslavov Kubín (1996) - slovenské finále, diplom za 1. miesto v recitácii poézie

Štúrova Modra (1997) – Diplom za umelecký prednes poézie a prózy

Obľúbený verš

**Život je plný krásnych chvíľ,
je celý iba chvíľa,
no bedár, ktorý neľúbil
Ten sotva i tú chvíľu žil.
Láskou sa mení každý tvor
i červ na motýľa.**

Ján Turčáni

26. strana

Homília J.E. kardinála Jána Chryzostoma Korca na sviatok sv. Cyrila a Metoda
Cirkev bráni základné práva človeka

Sviatok sv. Cyrila a Metoda, ktorý je nielen náboženským ale i štátnym sviatkom Slovenska, je zvláštnym dňom spomienky na tiché zrodenie nášho národa, našej kultúry, na tiché kladenie základov nášho mravného a duchovného života. Ale tento sviatok by mal byť dňom akéhosi celonárodného zamyslenia a spytovania svedomia nás všetkých – veriacich, menej veriacich i nie veriacich i všetkých hľadajúcich. Dnes si preto kladieme závažné otázky o svojom mieste v dejinách, v Európe, o svojej vernosti zásadám, z ktorých sme sa pred tisíc rokmi zrodili k civilizovanému kresťanskému životu. Kladieme si otázky, či sme nezablúdili v zložitosti moderného života, či žijeme z pravdy o človeku, z pravdy o národe a o svete, či žijeme z pravdy, z ktorej sme sa zrodili. Pýtame sa, či sú pre nás génovia a svätci Cyril a Metod stále svedkami a vzormi života v pravde, a či nás stále dvíhajú na tú úroveň kultúry a správania, ktorá je hodna života nášho národa i každého z nás.

Pozrime sa na niektoré naše problémy z blízka. Jedným je chápanie slobody.

Sloboda je osobitný dar človeka a len človeka. Slobodou sa tvoríme na zreľých a zodpovedných

kultúrnych ľudí. Ale slobodou, ak ňou šliapeme po pravde života, človek môže aj znetvoriť seba i život okolo seba. Od opilstva po rozvrat celej spoločnosti. Sloboda môže byť tvorivá, ale aj môže byť aj deštruktívna. V súvislosti so slobodou sa často hovorí najmä o dnešných masmédiách. V slovenčine vyšla kniha pod názvom: „Moc a nemoc médií“. Médiá, tlačené a najmä elektronické, a z nich najmä niektoré televízie, môžu byť nielen pozhnaním pre život a kultúru, ale môžu šíriť aj nevyliciteľné choroby ducha. Vynikajúci americký znalec kultúry napísal knihu „Hráme sa na smrť“. V knihe napísal aj toto: „Bez väčšieho protestu a pre verejnú mienku skoro nepozorovane sa politika, náboženstvo, informácie, šport, osveta aj hospodárstvo zmenili v médiách len na doplnok zábavného priemyslu. A vďaka tomu sme začali byť národom, ktorý sa bude zabávať až na smrť.“ – Autor má tu na mysli kultúrnu smrť – zánik základných hodnôt, ktoré v nás stvárnovať doteraz kultúra a tradícia. Americký znalec kultúry v súvislosti s nimi napísal: „Keď sa národ dá nimi zviest' triviálnosťou, čiže povrchnosťou a zahanbujúcim pohľadom na život, keď kultúrny život začne chápať ako ustavičnú zábavu a televíziu ako gigantickú fabriku zábavy, národ sa ocitne na márach.“ – A zatiaľ, čo sa aj u nás na Slovensku niektorí do úmoru zabávajú a majú na to dosť peňazí, mnohí iní naši ľudia a rodiny majú sotva na chlieb a na oblečenie pre svoje deti. No zábava vo verejnosti prehlušuje chudobu a biedu.

Dnes sa naozaj zmocňuje vlády nad ľuďmi „kultúra zábavy a pôžitku“. Predtým to bola kultúra totality a útlaku, dnes je to kultúra pôžitku, ktorá ničí naše životy, rodiny, výchovu i spravodlivosť a sociálny život. Žiaľ, toto nové zotročovanie mysle a života prijímajú mnohí ľudia doslova vďaka, dobrovoľne alebo priam s nadšením.

Niektoré masmédiá pritom tak sugestívne vnucujú ľuďom pravdy s nepravdami a lžami, že ubíjajú v ľuďoch akýkoľvek prejav slobody a ovládajú ich. Manipulujú informáciami a tzv. verejnou mienkou, ktorú znetvorujú anketami aj zákerným kladením otázok zamlčovaním vážnych okolností pri udalostiach a riešení problémov. V tom je moc i nemoc mnohých tzv. slobodných médií, tlače, rozhlasov a televízií.

V mene slobody si ničíme slobodu. Dbáme na čistotu prostredia v ekológii, no hromadíme haraburdie, smeti a balasty vo svojom vnútri. A niektorí ľudia na tom zarábajú, ba zarábajú na tom celé podniky. Niektoré médiá nám takto ponúkajú špiritistické seansy, biotronicke pôsobenie na diaľku, ktoré nám vraj zlepši trávenie, astrológovia zvestujú budúcnosť, parapsychológovia odkryvajú ľuďom ich minulé životy podľa návodov z Indie a Malajzie, sektári ponúkajú lieky na všetky problémy ľudí, horoskopy určujú naše programy, biotronicci predávajú zaručené amulety šťastia a pokoja. Psychológ o tom napísal: Ľudia sú zmätení. A pritom by mnohým ľuďom stačilo, keby zdvihli zrak a zazreli najbližšiu vežu kostola – miesto občerstvenia, pravdy a pokoja. Čím všetkým však zaťažujú ľudia svoju slobodu a čomu všetkému veria, aby nemuseli veriť!

Teraz sa ktosi znova pokúša vytláčať kresťanstvo na okraj spoločnosti, slepo rozširovať slobodu až do nepríčetnosti a tým znova budovať krajšie a svetlejšie zajtrajšky. Začína to s deťmi. Naše deti čítajú tzv. tínedžerské časopisy ako Cosmo-Girl, Dívka, Bravo či Maxisuper. Tieto časopisy sú vraj určené pre mladých od 13 do 19 rokov. V týchto časopisoch sa podrobne píše a vraj i na hodinách etiky sa podrobne hovorí o „kreačnej sexualite“, ale omnoho viac sa vraj hovorí v mene slobody o tzv. „rekreačnej sexualite“.

Kto si prečítal čo len jeden článok takýchto časopisov, musel žasnúť, ku akej živočíšnosti vedú ich vydavatelia a redaktori naše deti. Vraj tým premáhajú zaostalosť a tmárstvo našej spoločnosti. Ale my sa pýtame: Akých živočíchov bez ľudskej lásky a bez ľudskej zodpovednosti tým vychovávajú z našich detí?

Zneužívanie a znetvorovanie slobody má však aj mnoho iných podôb. Čo všetko robia s našou slobodou tí, ktorí majú peniaze a podrobujú si peniazmi naše telá i duše! Psychiater, ktorý je lekárom už 40 rokov, odpovedal na otázky, čo očakáva človeka v blízkej budúcnosti – človeka očakáva stále menej slobody. Masmédiá ho budú presycovať informáciami od poloprávd až po lži.

Nadnárodné koncerty budú diktovať v hospodárstve i kultúre, budú hľadať najlacnejšie pracovné sily, bude tu povolenosť vlád na úkor vlastných občanov, budú sa žmýkať najväčšie zisky. A ľuďom sa ponúkne zábava. Psychiater sa pýta: Pomôžu nám tu hamburgery a kola-kola? Kam sa podeje radosť zo života a láska k životu? Aká hrdosť? Všetko bude stanovené. Nastúpi totalita demokracie. Zvonka budeme spracúvaní masmédiami, aby sme jednotne mysleli – to bude hlavná noosféra globalizácie. Triedené a denne dávkované informácie z nás utvoria jednomyselných ľudí – aj v pohľade na neresti a zločiny: všetkému budeme veriť a všetko prijímať ako stádo. Ak sa ľuďom začnú implantovať čipy, potom už neskryjeme zo seba ani z našej duše naozaj nič. Čo z nás potom zostane? – hovorí docent psychiater. Budeme ako automaty. Ak sa ľudia nevzopru proti týmto trendom, naši vnuci budú mať možno plné žalúdky ale prázdne hlavy, srdcia i svedomia.

Bilancia dneška je po mnohých stránkach smutná: Ničíme si vzduch, vodu i zem, ničíme si svedomia i duše. Zabíjame deti i starcov. Fyzika nám stvorila atómové zbrane, biológia nám umožňuje vyrábať človeka – sme bez úcty k tajomstvu, sme na ceste ničenia ... A mocní na tom budú bohatnúť – aj predajom embrií, aj predajom orgánov zavraždených ľudí. Ohrozujeme si bez úcty k tajomstvu celý život.

Dnes sa o niektoré protiludské zákony usilujú niektorí ľudia znova, a to v mene slobody. Možno nie vždy zo zlej vôle. Ale to nerobí zlú vec dobrou. Na bezbrehú slobodu, ktorá umožňuje šíriť zlo, už aj teraz kruto doplácame. Šíria sa neresti a prerastajú nám nad hlavy. Učítelia hovoria, že narastá počet nezvládnuteľných sebavedomých detí. V šialenej slobodnej honbe za peniazmi sa predáva detská pornografia, ročne vraj za miliardy. Niektoré parlamenty už odhlasovali zákony o tzv. manželstvách mužov s mužmi a ich právo adoptovať si deti. Tretina uzatvorených manželstiev sa v neviazanej slobode rozpadá. Niekde až polovica detí sa rodí v podivne chápanej slobode mimo manželstva a rodiny. A potraty? Od uzákonenia potratov u nás sa za 40 rokov vykonalo na Slovensku podľa informácií 1 300 000 potratov! Vo vražednej slobode. Otravný cintorín detí! Niektoré neresti šírimo slobodne sami, iné umožňujú a dovoľujú slobodné neviazané zábavy. A my sa pýtame: Môže ľudská zábava dovoľovať či priam navodzovať zlo?

Bez hlbokých zdrojov úcty k človekovi, manželstvu, rodine a k výchove detí môže byť demokracia devastovaná a sloboda vydaná napospas zvôli, najmä hospodárskych a finančných záujmov, osobitne v znetvorenom trhovom hospodárstve, ktoré sa riadi len úspechom a ziskom podľa zásady „zomri – oži“ a je vstave udusiť ľudskosť a kultúru.

Tu má zohrávať vážne poslanie zdravé kresťanstvo, čo znova uznávajú aj najliberálnejší filozofovia a sociológovia. Vyžadujú si to nové možnosti človeka, možnosti nielen tvoriť, ale aj ničiť, ničiť pošliapávaním človeka, pohrdaním manželstva a rodiny, ničiť národ i zem. Dnešná spoločnosť potrebuje ešte naliehavšie právnu a morálnu kontrolu možností človeka a moci. Tu práve náboženstvo má veľké poslanie – navrhovať a pomáhať podriaďovať moc hraniciam práva, pravdy a spravodlivosti. V spoločnosti aj u nás musí platiť nie právo sily, ale sila práva.

Keď Cirkev bráni základné práva človeka, keď bráni manželstvo a rodinu, vyslobodzuje nás z cudzoty zvráteností a vracia nás k pravde stvorenia. Staví sa proti snahám zničiť úctu k človekovi, znižovať dôstojnosť manželstva a ľudskú lásku na biológiu, chráni nás pred snahou vyhnať z ľudskej mysle vedomie o Bohu a chráni všetko to, čo priniesol Európe a svetu Kristus svojou náukou, svojou smrťou na kríži a svojím zmŕtvychvstaním. Všetci sa musíme prebudiť. Ak sa Cirkev vyjadruje k verejným otázkam, je to jej právo i povinnosť. Robila to od samého začiatku. Svätý Metod napísal „Zákon súdny ľudom“ i „Napomenutia vládarom“. A to bolo určené pre organizovanie spoločenského života vo vtedajšom štáte našich predkov. (krátené)

27.strana

Spevákka s hlasom sláviká

Usmievavé dievčatko so zvonivým hláskom. Martinku Kertészovú si spev ľudových piesní si podmanil vo veku, keď dievčatká na pokyn svojej mamky spievajú, recitujú ... slovom predvádzajú sa pri každej príležitosti. Martinka spievať neprestala ani keď bola väčšia, ba čo viac, ľudový spev jej učaroval do tej miery, že sa stala členkou folklórneho súboru Borinka. S pesničkami a s Borinkou precestovala kus Slovenska. Spievala na folklórnom festivale na Myjave, trikrát účinkovala vo Východnej. Tohto roku predstavila publiku spolu s ďalšími tromi najlepšimi slovenskými Slávikmi v programe Hudáčkovia.

Súťaž v speve ľudových piesní Slávik Slovenska, ktorú organizuje operný spevák Pavol Dvorský, jej priniesla veľa radosti. Ako druháčka obsadila v celoslovenskej súťaži 2. miesto, o rok neskôr tretie a tohto roku opäť stála na druhom stupienku. Jej repertoár tvoria piesne z Nitry a blízkeho okolia. V podstate si osvojila celý repertoár Borinky. Najradšej však spieva piesne veselé, pri ktorých sa poslucháčom priam rozdáva.

Martinka je šiestačkou v ZŠ na Fatranskej ulici. Zo všetkých predmetov má najradšej slovenský jazyk, výtvarnú a samozrejme, že hudobnú výchovu, ktorú ju učí Helena Botková. Vďaka nej, ako i zásluhou korepetitorky Aleny Vaňovej žala úspechy na Slávikovi. Na konci školského roka jej triedna učiteľka Nadežda Kováčiková odovzdala za vzornú reprezentáciu školy knižnú odmenu. Doma si zanôti aj so sestričkou Michaelou, ktorá je od nej o 5 rokov staršia. I ona sa pokúšala súťaže spievať, no Martinka nepozná, čo je to tréma. A tak to ako tretiačka v roku 2004 skúsila aj v umeleckom prednese. Dotiahla to na prvé miesto. Ak si myslíte, že chce byť spevákou, ste na omyle. Túži po moderátorskom poste. Jej veľkým vzorom je Martina Bartošiková. Vo voľnom čase chová rybičky, u dedka sa stará o troch psíkov, v lete hrá tenis, v zime sa lyžuje a jej veľkou túžbou je

súťažne tancovať rock and roll. Cez leto sa zúčastnila na stretnutí českých a slovenských Slávikov v bratislavskej Redute.

Martinka si spieva skoro vždy a všade. Pri speve nie je osamotená. Veľmi rada sa k nej pridá aj mamička, ktorá ju vlastne k ľudovkám a k slovenskému folklóru priviedla.

Ludmila Synaková

Text pod snímku

Na súťažiach v ľudovom speve Martinka Kertészová reprezentuje svoju školu i mesto.

Snímka: L. Synaková

28.strana

Nová sezóna prináša komédiu i drámu

Bagarovci pripravili pestrý repertoár

Nová sezóna v Divadle Andreja Bagara ponúka zaujímavé inscenácie. Nech sa páči, vyberte si podľa chuti. Ako prvý ponúkajú koprodukčný projekt DAB v Nitre, Divadla ZDVH a Bratislavského združenia. Nesie názov **I. ako INA**. Je to súčasná hra mladej rakúsko – švajčiarskej dvojice dramatikov Andreasa Sautera a Bernharda Studlara o životnom pocite dnešných tridsiatnikov. Príbeh našej identity a elasticnosti, prezentáciu životného štýlu doby s odpoveďou na otázku: „Kto som!? A čo tu vôbec ešte robím?!“ bude mať premiéru 9. novembra v štúdiu. Réžiu má Svetozár Sprušanský.

Koprodukčný projekt DAB v Nitre a Centra pre komunitné umenie sa volá **CYRANO podľa ROXANY** - Roxana rozpráva Cyrana. Pôjde o komorné spracovanie slávnej hry – tentokrát očami životom skúšanej Roxany. V hlavnej úlohe sa predstaví Adela Gáborová. Režijne sa na dielu bude podieľať Viera Dubačová. Premiéra 4. novembra v štúdiu DAB.

Meno autora Ray Cooneya nie je divákovi známe. V druhej inscenácii s názvom **2 + 2 = 5** pôjde o pokračovanie úspešnej komédie o nevyspytateľnosti záletníckeho života jedného sukničkára. John Brown sa aj po rokoch úspešne pohybuje medzi dvoma ženami – a teraz už aj medzi dvoma rodinami – ktoré ešte stále žijú v blaženej nevedomosti a netušia jedna o druhej. Už má dokonca aj dve deti – dcéru a syna – každé z iného manželstva. Keď zistia, koľko majú spoločného: priezvisko, otca taxikára... chcú sa stretnúť. Réžie sa ujme Cristian Ioan z Rumunska a premiéra sa uskutoční 25. novembra vo veľkej sále.

Súčasná spracovanie klasickej literárnej predlohy – poviedky Heinricha von Kleista Michael Kohlhaas nesie názov **VEREJNÝ NEPRIATEĽ**. Táto politicko – poetická dráma porozpráva o zničujúcej sile presadzovania si pravdy za každú cenu a bude akousi javiskovou metaforou ľudského boja za vlastné práva prepojenej s túžbou po spravodlivosti, ktorú zneužije tyranizovaná spoločnosť. Réžia Ondrej Spišiak. Premiéra 9. decembra v štúdiu DAB.

Koprodukčný projekt DAB v Nitre a Divadla ZDVH má názov **STAV VECI**. Pôjde o komediálny príbeh dvoch partnerských dvojíc; ich zvláštne premenlivých vzťahov z pera najhranejšieho súčasného amerického dramatika. Novodobá verzia milostného príbehu o Adamovi a Eve. Diváci sa dozvedia kam môže až zájsť umenie vo svojej manipulácii s realitou?! Réžia Roman Oleksák. Premiéra 20. január 2006 v štúdiu DAB.

Slávna hra najznámejšieho dramatika všetkých čias **RICHARD III.** uzatvorí trilógiu DAB – uvedenie troch najväčších kráľovských Shakespearových drám v súčasnej interpretácii a videní významných osobností réžie stredo európskeho geopriestora. „Kráľovstvo za koňa!“ – alebo zábavná inscenácia o nezábavných javoch našich nepredvídateľných osudov. Réžie sa ujme Poliak Jan Klata a na veľkolepú premiéru je 7. apríl 2006. Na hru Andrzeja Saramonowicza **PROGESTERÓN** sa už dnes môžu tešiť všetci, čo videli Testosterón. Veď nielen muži, ale aj ženy majú svoje dni. A majú tiež právo stretnúť sa, uvoľniť sa a seriózne sa zaoberať analýzou na tému Muži! Ide o voľné nadviazanie na komédiu Testosterón – tentokrát v ženskom vydaní. Réžiu má Peter Mankovecký a premiéra bude 21. apríla 2006 v štúdiu DAB.

Kto by nepoznal slávny román Emily Bronteovej **BÚRLIVÉ VÝŠINY** o plynutí času a ľudských osudov v ňom. Autori pripravovanej inscenácie prízvukujú: Nebráňme sa tým najušľachtilejším ľudským citom. Môžu byť vystavené protitlaku ľudským vášňam, zlobe a pomste. Slávne literárne dielo je akýmsi mostom medzi romantizmom a realizmom. Ponúka vypäté emócie, slzy a strhujúci príbeh

zaľúbeneckej dvojice na pozadí dravosti prírody a okolia, ktoré ju obklopujú. Réžia Peter Gábor.
Premiéra 16. jún 2006 vo Veľkej sála DAB.

Ľudmila Synaková

V každom hľadá dobro

Každý, kto pozná Drahomíru Pechočiakovú (a nepochybne v Nitre a jej okolí ich je nemálo) iste uzná, že funkcionári Matice slovenskej v Martine ani nemohli vybrať lepšiu pracovníčku na tento v súčasnosti ťažký a zodpovedný post. Je to žena, z ktorej priam prýštia organizátorské nápady, podnety, myšlienky ako zrealizovať prácu. Ako sa rozhodnúť pred každou aktivitou a akciou, aby bola úspešná a premyslená. Zdá sa, že nepozná slová: nemožno, nedá sa, nepohnem sa ďalej, neviem ako pokračovať.

Ak nazrieme do jej mladosti, dozvieme sa, že sa narodila 21. augusta 1945 v Chrabranoch., kde jej rodičia boli učiteľia, detstvo prežila v Solčanoch a v Šrobárovej. Po skončení Strednej všeobecnej vzdelávacej školy (SVŠ) v Komárne (1962) začala v rokoch 1962-1965 študovať na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, ale z rodinných dôvodov ju neukončila. V rokoch 1965-1966 pracovala v Slovenskej sporiteľni ako administratívna sila, v rokoch 1967-1974 v Plastike Nitra ako technička. Zároveň v rokoch 1967-1969 navštevovala Inštitút Čs. závodov gumárenských a plastikárskych vo vtedajšom Gottwaldove (Zlíne), kde ukončila bakalárske štúdium. Od roku 1975 do 1994 bola zamestnaná v Oblastnom nitrianskom múzeu ako odborná pracovníčka. V tom čase absolvovala v Matici slovenskej v Martine 4-semesterálny kurz knihovníctva a informatiky. Od roku 1994 pracuje v Dome Matice slovenskej v Nitre ako riaditeľka.

Od začiatku nástupu do funkcie ju čakala prestavba a neskôr prístavba býv. kultúrneho domu na Čermáni, čo bola práca veľmi náročná. Spočiatku mala zo dve-tri spolupracovníčky, ale postupom času museli pre neustále škrtenie rozpočtu prácu zanechať. A tak dlhý čas bola na všetko sama – organizovala besedy a recitačné súťaže, uskutočňovala výstavy, každý rok posielala do zahraničia pre slovenskú menšinu množstvo kníh, absolvovala mnohé cesty do Juhoslávie, do Kragujevaca, kde od roku 1924 stál pamätník 44 popraveným slovenským vojakom s počesťenými menami, aby napravila túto krivdu (v tomto jej pomáhal aj spisovateľ Laco Zrubec) a austrálsky Slováč Vladimír M. Vondra). Navštívila už takmer všetky miestne odbory MS, ktoré z titulu DMS spadajú pod jej usmerňovanie a spoluprácu. Za sebou má úspešné aktivity, ktoré v minulých rokoch i v súčasnosti vyhlasuje Matica, napr. Svetový rok Slovákov, Rok slovenskej hudby, Rok slovenského sveta, Dni zahraničných Slovákov a mnohé iné. Pozoruhodná je i jej vydavateľská činnosť, ktorou pomáha dostať do riev čitateľov tvorbu nitrianskych autorov, doteraz vydala 34 titulov kníh – básní, próz i zbierky ľudových piesní zo širokého okolia Nitry. Každý rok v októbri v spolupráci s dobrovoľnými pracovníkmi organizuje cestný beh pre všetky vekové kategórie o Pohár DMS, podporuje športové kluby: šachový, historický šerm ARWEN, malý futbal a i. Popri svojich každodenných povinnostiach venuje sa aj publicistike a tvorbe básní. Svojimi článkami zaplňa stránky Slovenských národných novín, Nitrianskeho hlasu, Almanachu Nitra, mesačníka Nitra a iných novín a časopisov. Od roku 1995 zastáva post zodpovednej redaktorky a predsedníčky redakčnej rady periodika Maticné zvesti, v ktorých živo informuje o aktivitách jednotlivých miestnych odborov i o činnosti vyšších orgánov.

S poéziou žila od malička. Ako členka nitrianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov vydala štyri básnické zbierky: Slnovrat (2002), Zblesky (2003), Jesenné listy (2004) a Slovenská košeľa (2004). Pravdepodobne je to po celodennej úmornej práci jej večerná či nočná náplasť, balzam na ubolenú a veľmi citlivú dušu. Cez poéziu intenzívnejšie vníma krásu stromov, kvetov, domova i nádherného Slovenska, cez ňu sa vyznáva z lásky k svojim najbližším i k všetkým ľuďom dobrej vôle a veľmi túži po porozumení a vzájomnom pochopení, zatracuje pretvárinky a farizejstvá, nosí v sebe túžbu tvoriť nie rúcať, milovať a nie nenávidieť. V každom človekovi hľadá a nachádza dobro.

Anton Pažitný

29.strana

Daniel Bidelnica: Môj svet v obrazoch

Akademický maliar Daniel Bidelnica pochádza z Nitry. Dnes žije a tvorí v Bratislave. Počas letných mesiacov sa vrátil domov prostredníctvom výstavy s názvom Orbis Pictus. Návštevníci si ju mohli pozrieť v Malej galérii Akcent. Hýrila farbami a ozvlášťovala. Ide o výber z dvoch samostatných kolekcí – ide o súbor grafických listov formou počítačovej techniky, ktorý má jeden názov Orbis pictus. Sám autor svoje práce charakterizuje slovami Môj svet v obrazoch. Druhá kolekcia nesie pomenovanie Spomienka Rio. Súbor olejomalieb vznikol na základe jeho nedávneho pobytu v Brazílii.

Obrazy spája optimistická farebnosť a žiarivý výraz. Majstroví Bidlenicovi sa do obrazov podarilo takmer verne preniesť dojmy z povestného karnevalu, ktorý je syfóniou farieb a zvukov. Ďalším inšpiračným zdrojom bola pre neho tropická brazílska príroda. Fascinovaný farbami zachytil na plátne vlastnú podobu moderného mesta akým je Rio, kde sa moderná architektúra prelína s tropickou vegetáciou. Spomínaná výstava vzbudila mimoriadnu pozornosť aj na bratislavskej vernisáži, kde si ju prezreli viaceré osobnosti kultúrneho a spoločenského života. Majiteľka galérie Milka Domanová netajila radosť z toho, že sa jej D. Bidelnica podarilo pritiahnúť do Nitry. Umeniamilovnej verejnosti tak umožnila, aby počas studeného a nevlúdneho leta pookriala nad optimistickými obrázkami pre mnohých z nás vzdialeného sveta. (I's)

29.strana

Salón galérie patril Jozefovi Dobišovi

Salón Nitrianskej galérie do 9. septembra patrí akademickému maliarovi Jozefovi Dobišovi. Nekonenčná dramaturgia tohto výstavného projektu vyplýva z jeho autorského zámeru. Kládne v ňom dôraz na relevantnosť svojej výtvarnej práce, ktorou sa stala úžitková grafika a grafický dizajn. Na výstave D-sign sa tento výtvarný žáner prelína s voľnou komornou maliarskou tvorbou autora. Hľadanie východísk tvorby Jozefa Dobiša v úžitkovej grafike a grafickom dizajne nachádzame v jeho zaujatí o tento výtvarný žáner už počas štúdia na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde študoval odbor úžitkovej grafiky u prof. Zoltána Salamona. Maliarske techniky absolvoval v ateliéri maľby u Milana Rušľa. Figurálne kompozície „Homo technicus“ Jozefa Dobiša nesú znaky diel novej figurácie, ktoré vyslovujú individuálnu mytológiu autorskej výpovede. Sú inšpirované svetom technickej dokonalosti – svetom robotov. V nich parafrázuje rôzne ľudské činnosti. Kompozície sú vyvážené geometrickou líniou, prvkami lettrizmu a monochrómnou farebnosťou, pričom nositeľom výstavby artefaktu sa stáva čierna ohraničujúca linka. Ďalším okruhom je multimediálna tvorba grafických diel realizovaných digitálnou tlačou. V nich možno postrehnúť odosobnenosť artefaktu. Tu využíva autor inscenovanú a manipulovanú fotografiu, prvky lettrizmu a body artu vlastnej osobnosti. Kurátorkou výstavy bola PhDr. Marta Hučková. (I's)

30.strana

Poznáme víťazov súťaže Novomeského Nitra

Klub Spoločnosti L. Novomeského vyhlásil výsledky druhého ročníka literárnej súťaže, do ktorej sa zapojilo viac ako 160 študentov a mladých ľudí do 30 rokov z celého Slovenska. Novomeského Nitra vznikla v novembri 2004 pri stom výročí smrti spisovateľa Ladislava Novomeského. Úlohou súťaže je podporiť mladých ľudí v začínajúcej tvorbe a prezentovať ich autorské prvotiny. Predsedom Klubu L. Novomeského je Boris Starovič, ktorý spolu so Silviou Komáromyovou z Krajského osvetového strediska v Nitre vyhlásenie literárnej súťaže uvádzal. Viac než 580 prác posudzovala odborná porota v zložení Andrej Červeňák, Iveta Verešová a Igor Hocheľ. „Pracovali sme s obrovským nadšením, lebo literatúra je odkrývanie tajomstva človeka,“ povedal A. Červeňák, ktorý pôsobí na Katedre rusistiky na UKF.

Pätnásť ocenených autorov pochádzalo z rôznych kútov Slovenska. Prvé miesto v kategórii študentov stredných škôl – žáner poézia, patrilo Nine Kollárovej zo Starej Ľubovne, druhá skončila Katarína Džunková z Košíc a tretia Eva Uhrionová zo Zl. Moraviec. V kategórii próza sa najviac páčili práce Dany Ročkaiovej z Komárna, Adriány Ďurinovej z N. Zámkov a Slávky Pintérovej zo Šurian.

V II. kategórii študentov vysokých škôl a autorov do 30 rokov v žánri poézia ocenili Martina Štrebu z Trnavskej univerzity, Lýdiu Sobekovú z Prešovskej univerzity a Jána Perďocha z STU Bratislava.

V tej istej kategórii v žánri próza prvé miesto obsadil Ján Urban z Prešovskej univerzity, Pavol Borodovčák zo Z. Moraviec a Juraj Gažovčiak z Nitry. Študentka slovenského jazyka a estetiky na FF UKF v Nitre Lenka Chovanová získala cenu rektora UKF za súbor básní a cenu primátora Mesta Nitry Mária Smreková z Gymnázia T. vansovej Stará Ľubovňa. **Ludmila Synaková**

31.strana

Spomínali na Júliusa Gissera

Život a dielo zakladateľa moderného športu v Nitre profesora telesnej výchovy Júliusa Gissera 1843-1929 priblížila výstava, ktorú ste si v priebehu leta mohli pozrieť v priestoroch Ponitrianskeho múzea. Autorka Vlasta Babčanová ju na podnet pravnučky Magdalény Griesbachovej zostavila ako maketu diela neúnavného propagátora športu a zdravého spôsobu života – Gisserovho prírodného kúpaliska na rieke Nitra. K pôvodným dreveným kúpeľom po čase pribudla časom požičovňa člnov, tenisové kurty a gymnastický areál. Július Gisser stál pri zrode nitrianskeho šermu, ľadového hokeja, krasokorčuľovania, plávania, vodného póla. Organizoval športové súťaže a turnaje, turistické a telovýchovné podujatia, detské tábory do prírody. Presadzoval šport a pohybové aktivity a pobyt na čerstvom vzduchu. Gisser bol nesmierne obľúbenou postavou nitrianskej mládeže a o jeho humore, srdečnej povahe a dobrom srdci kolovali po Nitre vtipné príbehy.

Ako mi povedala M. Griesbachová, „pri výchove mládeže kládol veľký dôraz na rodinu a rodinné hodnoty. Sám bol v tomto smere nedostihnuteľným príkladom, pretože s manželkou Máriou mal 20 detí. Všetky sa venovali športu a lásku k nemu šírili po mnohých krajinách sveta. Hovorilo sa, že keď zomrel, spolu s ním umrel aj moderný šport v Nitre. Myslela som si, že je to fráza, ale keď som si prečítala hromadu článkov z vtedajších novín, pochopila som, že to bola pravda.“ V dedových šľapajach kráčal aj jej otec, ktorého volali Pepo báči. Tohto roku by sa bol dožil 100 rokov. Pre plávanie v našom meste by bol spravil všetko, čo len mohol. Okolo neho bola vždy kopa ľudí. Veľa ľudí nadchol pre plávanie. Teraz sa snažím túto štafetu prevziať od neho. Na „staré kolená“ som veteránom a sa snažím sa trénovať. Šport je veľká zábava, ale dnes sme sa dostali do situácie, keď musíme premýšľať ako sa pohybovať, prečo sa pohybovať a napokon aj za čo sa pohybovať,“ zdôraznila Magdaléna Griesbachová, ktoré dlhé roky pôsobila ako učiteľka telesnej výchovy v Gymnáziu na Golianovej ulici (kedysi na Gudernovej ulici).

Výstava vznikla z písomných a fotografických materiálov, ktoré poskytla múzeu Pracovníčka múzea Vlasta Babčanová tieto artefakty zoradila do zaujímavých celkov. Na vernisáži sa stretli starí Nitrania, ktorí si zaspomínali na roky svojej mladosti. (syn)

Text pod snímku:

Magdaléna Griesbachová je hrdá na svojho otca, deda aj pradeda.

Snímka: Ľ.

31.strana

Podzoborské vinobranie

Nitrianska kráľovská vínná cesta – združenie ekologického cestovného ruchu, Mesto Nitra – výbor mestskej časti Zobor v spolupráci s Krajským osvetovým strediskom v Nitre vás srdečne pozývajú na PODZOBORSKÉ VINOBRANIE. Uskutoční sa v sobotu 10. septembra od 10.00 h v priestoroch Amfiteátra pod Zoborom v Nitre. Každého, kto prijme pozvanie, potešia vystúpenia detských folklórnych súborov, folklórnych skupín, mažoretiek, sólistov operetných melódií, moderného tanca, dychovej hudby, hudobnej skupiny a skupiny historického šermu. Pre prepotešenie oka a duše si budete môcť vybrať darček z pestrej ponuky ľudovo-umeleckých výrobkov, ktoré možno priamo pred vašimi očami vyrobia ľudoví remeselníci. Pre gurmánov bude pripravené chutné občerstvenie a aké by to bolo vinobranie, keby na ňom chýbalo dobré víno. Zlatým klincom programu bude finále voľby Kráľovnej vín Nitrianskej kráľovskej vínnej cesty 2005. Podujatie finančne podporil Nitriansky samosprávny kraj. (I's)

32.strana

Tábor mladých ochrancov prírody

V dňoch 16. až 18. júna sa v Chatovej osade pod Gýmešom uskutočnil už 26. ročník Tábora mladých ochrancov prírody, ktorý je jedinečnou akciou svojho druhu v rámci celého nitrianskeho regiónu.

Možno totiž bez akéhokoľvek prikrášľovania povedať, že podobné podujatie – z hľadiska histórie, počtu účastníkov a programu je jediné svojho druhu na Slovensku. Sedemdesiat účastníci tábora,

Žiaci základných škôl z Nitry, Vrábieľ a Zlatých Moraviec sa v sprievode svojich pedagógov v prvý deň zúčastnili na terénnej vychádzke, ktorej cieľom bol hrad Gýmeš. Počas vychádzky ich pracovníci Správy CHKO Ponitrie zoznámili s prírodnými hodnotami lokality, vďaka ktorým bolo toto územie zaradené medzi Územia európskeho významu. Súčasťou vychádzky bolo aj zakopanie hraničného stĺpa územia za pomoci zdatnejších žiakov. Družná beseda pokračovala aj pri táborovej vatre v rámci kultúrneho programu a pri opekaní.

Počas druhého dňa účastníci pracovali pod vedením odborníkov v sekciách - ornitologickej, herpetologickej, botanickej, dendrologickej, ichtyologickej a zoologickej. Nadobudnuté vedomosti zúročili v ten istý deň v súťažiach. Záver dňa patril už tradične diskotéke. Tábor mladých ochrancov prírody zavŕšili vedomostnou súťažou Poznaj a chráň, ktorej súčasťou boli aj branné preteky. Viedol ich skúsený pedagóg PaedDr. Ján Urda. Prianím organizátorov podujatia, ktorými sú Správa chránenej krajiny Trábeč je, aby tábor mladých ochrancov prírody boli poriadané tak ako v minulosti vždy v inej lokalite s cieľom predstaviť účastníkom podujatia, ale aj pedagógom, každý rok iný kút pestrej prírody nášho regiónu. Žiaľ, pre chronický nedostatok finančných prostriedkov to v poslednom období nie je možné. A práve preto vyslovujeme veľké poďakovanie sponzorom, vďaka ktorým sa tento ročník tábora mohol uskutočniť. Tábor finančne i materiálne podporili Akutrans, Ekol, Pardon, Ernokov, kaštieľ Mojmírovce, PD Mojmírovce, HRM, Arborétum Mlyňany, Lesy Topoľčianky a NISYS.

Text pod foto:

Riaditeľ CHKO Ponitrie Ing. Radimír Siklienka pri zapaľovaní vatre, ktorá sa rozhorela .

Nitra na snímkach z minulosti

Text pod fotky:

Amfiteáter pod Zoborom je už 50 rokov jedným z centier nitrianskej kultúry. Rozdiel je iba v tom, že v minulosti ho populárny filmový festival pracujúcich, alebo vystúpenia umeleckých súborov a skupín, dokázali zaplniť do posledného miesta. A čo je na dnešné pomery naozaj zaujímavé, ani obyvateľom Zobora neprekážal s tým spojený hluk, ktorý takéto podujatia nevyhnutne sprevádzal.

Park kultúry a oddychu v spolupráci s Nitrianskou galériou pripravovali v 70-tych rokoch min. storočia populárne večerné stretnutia so spisovateľmi. V letnej čítárni so spievajúcou bruselskou fontánou sa na nich zúčastňovalo množstvo obyvateľov Nitry, ktorí sem prichádzali za básňami a poviedky, o literatúre hovorili s jej tvorcami i kritikmi.

Text a snímky: Mikuláš Gál

OBÁLKA

Mesačník osláv tridsiatiny

Fotka č.1:

Zlatým klincom programu osláv 30.výročia mesačníka sa stala torta v tvare časopisu, ktorú šéfredaktorka Ľudmila Synaková rozdelila pre členov redakčnej rady, pre spolupracovníkov a ušlo sa aj verným čitateľom.

Fotka č.2:

Ako prvý mal právo z torty ochutnať prvý šéfredaktor časopisu Robert Schmuck.

Snímky: Ondrej Synak

Foto č.3

Viceprimátor a predseda redakčnej rady Ing. Miloš Dovičovič ocenil knižnými odmenami prispievateľov mesačníka - sprava doc. Štefan Kukan, Ing. Štefan Košovan a člen redakčnej rady PhDr. Emil Vontorčík.

Foto č.4:

Marcipánový mesačník NITRA bol pre redakciu sladkým prekvapením od oddelenia kultúry a športu mestského úradu. Na snímke Mgr. Mariana Záturová pri odovzdávaní prekvapenia.

Foto č.5:

Knižné odmeny na slávnosti v synagóge prevzali aj Ladislav Zrubec, Mgr. Robert Schmuck, PhDr. Matej Ruttkay a ďalší spolupracovníci kultúrno-spoločenského mesačníka.